МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ

Кафедра обліку і аудиту

«До захисту в ЕК»	**«До захисту допущено»**
Директор інституту (декан факультету)	В.о. завідувача кафедри
_____ _Олег ШЕРЕМЕТ_	____ Ольга МИХАЙЛЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)	(прізвище та ініціали)
«___» _____ 20__ р.	«___» _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності__071 «Облік і оподаткування_____
(код та назва спеціальності)
освітньо-професійної програми _Облік і аудит_____
на тему: «Загальновиробничі витрати : облік аналіз і аудит»

Виконала: здобувачка 4 курсу, групи 7

Ковтун Аліна Анатоліївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю) (підпис)

Керівник __Чернелевський Леонід Миколайович____ _____
(прізвище , ім'я та по батькові повністю) (підпис)

Рецензент _____ _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Я як здобувачка Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавала і не одержувала недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач_____
(підпис)

Київ – 2022 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ

Кафедра обліку і аудиту
Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. Завідувача кафедри обліку і аудиту
О.В. Михайленко
"01" квітня 2022 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Ковтун Аліни Анатоліївни

1.**Тема роботи**: **«Загальновиробничі витрати : облік аналіз і аудит»**
Керівник проекту к.е.н., професор, Чернелевський Леонід Миколайович
Затверджена наказом по університету від « 31 » січня 2022 року №80-КС.
2.**Строк подання студентом проекту**: 10 червня 2022 року
3.**Вихідні дані до роботи**: ПКУ, Закони України, П(С)БО, МСФЗ, первинні документи, регістри бухобліку ТДВ «Яготинський маслозавод», інформація про історію створення та розвиток підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод», фінансова звітність (форма № 1 «Баланс», форма № 2 «Звіт про фінансові результати» за 2019-2021 рр.; форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності»); звіти про виробництво продукції за 2019-2021 рр.; статут.

4.**Зміст розрахунково-пояснювальної записки** (перелік питань, що їх належить розробити): економічна суть загальновиробничих витрат, нормативно-правове регулювання обліку, економічного аналізу і аудиту загальновиробничих витрат, розкриття інформації про загальновиробничі у фінансовій звітності підприємств, організаційно-економічна характеристика ТДВ «Яготиський маслозавод» за 2019-2021 роки, методологічні та практичні основи економічного аналізу загальновиробничих витрат, завдання і методика проведення аудиту загальновиробничих витрат.

5.**Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових гістограм, діаграм, таблиць, тощо):** основні завдання дослідження особливостей обліку, аналізу і аудиту загальновиробничих витрат, схема класифікації загальновиробничих витрат, таблиця техніко-економічних показники виробничо-господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2019-2021 роки.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

Дата видачі завдання 01 квітня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Пор. №	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вступ	01.04.22-15.04.22	Виконано
2.	Розділ 1. Теоретико-методичні основи обліку витрат виробництва і контролю формування собівартості продукції	16.04.22-30.04.22	Виконано
3.	Розділ 2. Аналіз діяльності ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат», методика проведення економічного аналізу витрат виробництва і формування собівартості продукції	01.05.22-15.05.22	Виконано
4	Розділ 3. Методичні основи аудиту витрат виробництва і формування собівартості продукції_	16.05.22-01.06.22	Виконано
7.	Висновки і пропозиції	02.06.22-06.06.22	Виконано
8.	Список використаних джерел	07.06.22-09.06.22	Виконано

Здобувач _____ Ковтун А. А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____ Чернелевський Л. М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Анотація

Дипломна робота на тему : «Загальновиробничі витрати : облік аналіз і аудит» містить 82 сторінок, 8 таблиць, 4 рисунків, 7 формул, 6 додатків. Перелік посилань нараховує 9 найменування.

Метою роботи є розгляд теоретичних положень та обґрунтування практичних рекомендацій, щодо зменшення загальновиробничих витрат на ТДВ «Яготинський маслозавод».

Об'єктом дослідження є теоретичні та практичні аспекти обліку, аудиту та аналізу загальновиробничих витрат на ТДВ «Яготинський маслозавод», яке займає провідні позиції на ринку молочної продукції України.

База дослідження – ТДВ «Яготинський маслозавод».

Методи дослідження. У процесі виконання дипломної роботи першого (бакалаврського) рівня вищої освіти було застосовано сукупність загальних та спеціальних методів дослідження: фінансово-економічний аналіз (для надання організаційно-економічної характеристики підприємства); методи та засоби статистичного, економічного та логістичного аналізу (для дослідження організації постачання матеріальних ресурсів на підприємство); метод графічної інтерпретації (для наочного представлення результатів дослідження); методи експертних оцінок та системного аналізу (для пошуку шляхів удосконалення організації постачання матеріальних ресурсів на підприємство та економічного обґрунтування доцільності реалізації запропонованих заходів). Теоретичною основою дослідження стали наукові розробки провідних вітчизняних та зарубіжних спеціалістів даного напрямку. Під час виконання роботи було дотримано принципів системності та розвитку.

Ключові слова : ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧІ ВИТРАТИ, СТРАТЕГІЇ, МОЛОЧНИЙ РИНОК УКРАЇНИ, ДИНАМІКА, МОЛОЧНА ПРОДУКЦІЯ, ДІЯЛЬНІСТЬ КОМПАНІЇ, ЯГОТИНСЬКЕ.

ABSTRACT

The bachelor's thesis on the topic: "Overheads: accounting analysis and audit" contains 82 pages, 8 tables, 4 figures, 7 formulas, 6 applications. The list of links includes 9 name.

The purpose of the work is to consider the theoretical provisions and substantiate practical recommendations for reducing overhead costs for TDV "Yagotyn Dairy".

The object of research is the theoretical and practical aspects of accounting, auditing and analysis of overhead costs of TDV "Yagotinsky butter factory", which occupies a leading position in the dairy market of Ukraine.

The base of the research is Yagotyn Dairy Plant.

Research methods. In the process of completing the thesis of the first (bachelor's) level of higher education, a set of general and special research methods was used: financial and economic analysis (to provide organizational and economic characteristics of the enterprise); methods and means of statistical, economic and logistical analysis (to study the organization of supply of material resources to the enterprise); method of graphical interpretation (for visual presentation of research results); methods of expert assessments and system analysis (to find ways to improve the organization of supply of material resources to the enterprise and economic justification of the feasibility of the proposed measures). The theoretical basis of the study were the scientific developments of leading domestic and foreign experts in this field. The principles of system and development were observed during the work.

Key words: OVERALL PRODUCTION COSTS, STRATEGIES, DAIRY MARKET OF UKRAINE, DYNAMICS, DAIRY PRODUCTS, ACTIVITY OF THE COMPANY, YAGOTYNSKE.

ЗМІСТ

ВСТУП……6

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ……..8

1.1. Економічна сутність витрат……...8

1.2. Методичні основи обліку загальновиробничих витрат……...…19

РОЗДІЛ ІІ. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД», ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ…….29

2.1. Організаційно-економічна характеристика та організація обліку на ТДВ «Яготинський маслозавод»……..29

2.2. Теоретичні основи аналізу загальновиробничих витрат……..42

РОЗДІЛ ІІІ. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ЗАГАЛЬНОВИОБНИЧИХ ВИТРАТ……...54

3.1. Завдання та методи аудиту загальновиробничих витрат.....54

3.2. Порядок проведення аудиту загальновиробничих витрат……...60

ВИСНОВКИ…….65

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……...70

ДОДАТКИ……71

ВСТУП

Фінансовий стан підприємства - комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів; забезпеченість власними обіговими коштами, стан нормованих запасів товарно-матеріальних цінностей, стан та динаміка дебіторської і кредиторської заборгованості, оборотність коштів, платоспроможність та інші підсумки фінансово-господарської діяльності підприємства, що дозволяють дати оцінку досягнутим результатам, зробити висновки про рівень фінансово-економічного стану та про наявність нереалізованих внутрішньогосподарських резервів.[1]

Прибуток підприємства є результатом його господарської діяльності та джерелом життєдіяльності. Величина прибутку напряму залежить від рівня витрат підприємства.

Для того щоб досягти максимальних розмірів прибутку, підприємство повинно забезпечити ефективне управління фінансовими результатами господарської діяльності та добиватися зменшення витрат.

Бухгалтерський облік є функцією управління підприємства. Завданням бухгалтерського обліку є покращення управління інформацією та контролю за збереженням майна, зміцнення фінансового стану бізнесу, підвищення ефективності, зниження ризику втрати коштів через необдуманість.

Встановлення ринкових умов зумовлює потребу перегляду положень бухгалтерського обліку витрат, а також методи формування та обробки отриманої облікової інформації, виходячи з існуючих економічних механізмів та наявної комп’ютерної техніки.

Саме тому тема дипломної роботи “Облік, аналіз та аудит загальновиробничих витрат підприємства ” є досить актуальною.

Теоретичну основу дослідження питання обліку загальновиробничих витрат склали закони України, Інструкції та Положення з бухгалтерського обліку, наукові праці зарубіжних та вітчизняних вчених.

Метою роботи є розгляд теоретичних положень та обґрунтування практичних рекомендацій, щодо зменшення загальновиробничих витрат на ТДВ «Яготинський маслозавод».

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

розкрити теоретико-технологічні основи загальновиробничих витрат та характеристика базового підприємства;

розглянути економічну сутність загально виробничих витрат;

дослідити організацію обліку загальновиробничих витрат на підприємстві;

розглянути аналітичний та синтетичний облік загальновиробничих витрат на підприємстві;

провести вдосконалення організації та методології обліку і розподілу загальновиробничих витрат на підприємстві;

здійснити аналіз загальновиробничих витрат;

розглянути організацію та методику аудиту загальновиробничих витрат;

узагальнити результати роботи та зробити пропозиції щодо вдосконалення.

Об’єктом дослідження є теоретичні та практичні аспекти обліку, аудиту та аналізу загальновиробничих витрат на ТДВ «Яготинський маслозавод», яке займає провідні позиції на ринку молочної продукції України.

База дослідження – ТДВ «Яготинський маслозавод».

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

1.1. Економічна сутність загальновиробничих витрат

Найбільша кількість господарських операцій, що здійснюються на підприємстві, пов’язана з виникненням витрат.

Відповідно до П(С)БО 16 “Витрати” під витратами розуміють зменшення економічних вигод внаслідок вибуття активів або збільшення зобов’язань, які призводять до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу в наслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.[2]

Загальновиробничі витрати (ЗВВ) – це виробничі **витрати**, які неможливо пов'язати з конкретним видом (одиницею) продукції (послуг).

Витрати визнаються витратами за певний період, а отримані доходи визнаються одночасно.

Склад витрат підприємства згідно діючим П(С)БО відображено на Рис. 1.1.

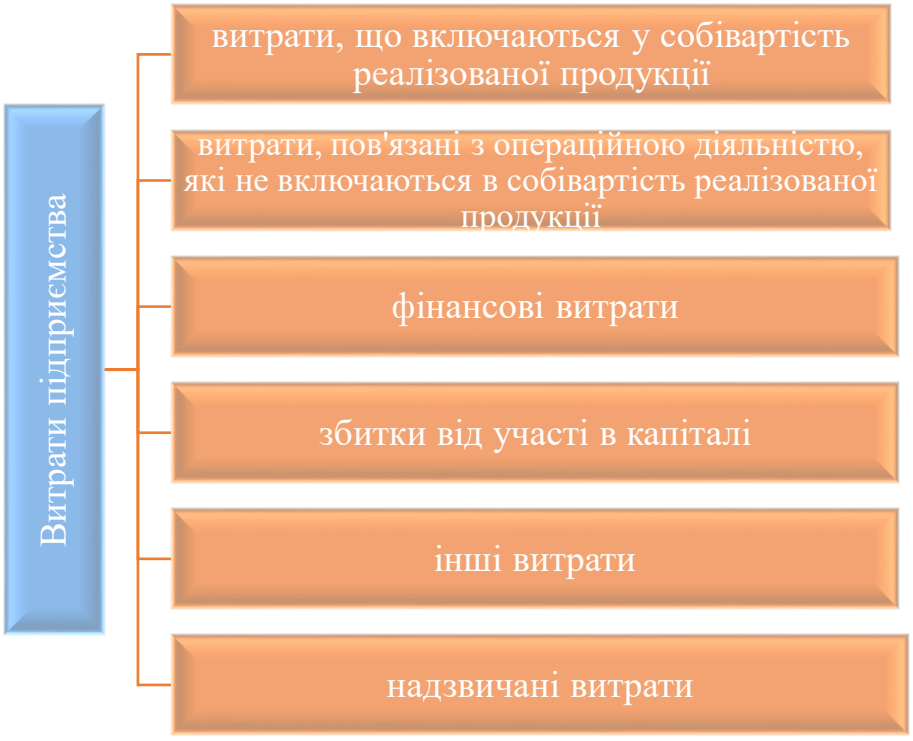

Рис. 1.1. – Склад витрат підприємства

П(С)БО 16 "Витрати" дає нам чітке уявлення про те що не завжди зменшення власного капіталу є витратами. Витрати визначаються лише тоді, коли вони зменшують власний капітал через зменшення суми активів або збільшення суми зобов'язань.

Наприклад, до витрат, понесених у зв’язку зі зменшенням активів, належать: списання матеріалів на виробництво, ремонт обладнання, на адміністративні цілі; амортизація (амортизація); списання основних засобів, які стали непридатними та невикористаними, нематеріальних активів, МШП та інших необоротних активів; витрати на амортизацію запасів; благодійні внески; визнані економічні санкції: штрафи, пені, пені за сплату; інші витрати, пов'язані зі зменшенням активів.

У свою чергу, витрати, що збільшують зобов'язання є нарахування: заробітної плати; податків, зборів, обов'язкових платежів; відрахування на обов'язкове і добровільне страхування; транспортні витрати; оренди, комунальних послуг витрати зв'язку, послуг з реклами; інші нарахування витрат, пов'язані із збільшенням зобов'язань.

У результаті таких витрат збільшується, як вже згадувалося, власний капітал підприємства.

Метою фінансового обліку витрат на виробництво є своєчасне, повне і достовірне визначення фактичних витрат, пов’язаних з виробництвом, і розрахунок фактичних витрат окремих сортів і всієї продукції., калькулювання собівартості продукції та визначення цін, розрахунок прибутку та визначення рівня рентабельності, а також контроль за використанням матеріальних, трудових і грошових ресурсів.

Дані обліку витрат використовуються для оцінки та аналізу виконання планових показників, визначення результатів діяльності структурних підрозділів і підприємства в цілому, розрахунку ефективності організаційно-технічних заходів, спрямованих на розвиток та удосконалення виробництва, для планово-економічних та аналітичних розрахунків.

В обліку має бути забезпечене повне зіставлення планових та звітних даних щодо складу та класифікації витрат, об'єктів і одиниць калькулювання, методів розподілу витрат між виробництвами та окремими видами продукції.

Згідно з Типовим положенням з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.96 р. № 473 (далі Типове положення), Методичними рекомендаціями з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, затвердженими Наказом Державного комітету промислової політики України № 373 від 09.07.2007 р. (далі Методичні рекомендації) та П(С)БО 16 «Витрати» витрати класифікуються за ознаками, наведеними в табл. 1.1.1 [3].

Таблиця 1.1.1

Класифікація витрат

Ознаки	Витрати		
	Методичні рекомендації	Типове положення	П(С)БО 16 «Витрати»
За центрами відповідальності (місцем виникнення витрат)	Витрати виробництва, цеху, дільниці, технологічного переділу, служби	Витрати виробництва, цеху, дільниці, служби	
За видами продукції (робіт, послуг)	Витрати на вироби, типові представники виробів, групи однорідних виробів, одноразові замовлення, напівфабрикати, валову, товарну,реалізовану продукцію	Витрати на вироби, типові представники виробів, групи однорідних виробів, одноразові замовлення, напівфабрикати, товарну, реалізовану продукцію	

Продовження Таблиці 1.1.1

За єдністю складу (однорідністю) витрат	Одноелементні, комплексні		
За видами витрат	Витрати за економічними елементами, витрати за статтями калькуляції	Витрати за економічними елементами, витрати за статтями калькуляції	Витрати за економічними елементами
За способами перенесення вартості на продукцію	Витрати прямі, непрямі	Витрати прямі, непрямі	Витрати прямі, непрямі
За ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат	Витрати змінні, постійні	Витрати умовно-змінні, умовно-постійні	Витрати змінні, постійні
За календарними періодами	Витрати поточні, довгострокові, одноразові	Витрати поточні, одноразові	
За доцільністю витрачання	Продуктивні, непродуктивні		
За визначенням відношення до собівартості продукції	Витрати на продукцію, витрати періоду		
За видами діяльності			Витрати звичайної та надзвичайної діяльності

Залежно від характеру та призначення виконуваних процесів виробництво поділяється на основне, допоміжне (підсобне) і непромислове господарство.

Під основним виробництвом розуміють виробничий процес, що здійснюється в основних цехах підприємства, який полягає в первинній

обробці сировини, а також у перетворенні сировини в напівфабрикати та готову продукцію.

Основою групування статей витрат є їх функціональна роль у процесі виробництва та характер їх відношення до виробленої продукції. Категоризація витрат за статтями калькуляції дає можливість відповісти на питання: з якою метою використовуються ресурси підприємства.

Нормативний склад статей витрат визначається типовими положеннями та методичними вказівками щодо формування собівартості промислової продукції (машинобудування, послуги).Витрати, пов'язані з виробництвом продукції, групуються за такими статтями калькуляції:

- Матеріали і сировина;
- закупівля напівфабрикатів і комплектуючих, робіт і послуг виробничого характеру у сторонніх підприємств і організацій;
- паливо та енергія на технологічні цілі;
- зворотні відходи (вираховуються);
- основна ЗП виробничих робітників;
- додаткова ЗП виробничих робітників;
- відрахування на соціальне страхування виробничих робітників;
- витрати, які використовуються на утримання та експлуатацію устаткування;
- загальновиробничі витрати;
- втрати від браку;
- інші виробничі витрати;
- попутна продукція (вираховується).

Обліковою політикою підприємства затверджуються статті витрат та перелік витрат, що включаються до кожної статті.

Якщо говорить за способи для перенесення вартості на продукцію, то витрати поділяються на 2 категорії – **прямі** та **непрямі.**

Прямі — це витрати, які можна безпосередньо віднести до певного об'єкта витрат економічно можливим шляхом. Наприклад, об'єктом обліку

витрат є виготовлення 10 тортів «Золотий ключик» до свята студентів. Витрати борошна, цукру, шоколаду, заробітна плата робітників і нарахування на соціальне страхування на заробітну плату робітників будуть прямими витратами.

Далі розглянемо виробничу собівартість продукції (робіт, послуг) до якої відносятьсяя: прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; загальновиробничі витрати; прямі матеріальні витрати.

Непрямі витрати — це витрати, що не можуть бути віднесені безпосередньо до певного об'єкта витрат економічно можливим шляхом. До непрямих можна віднести витрати, які будуть пов'язані з виробництвом кількох видів продукції, які входять до складу виробничої собівартості за допомогою спеціальних методів.

Класифікація витрат на прямі та непрямі використовується при калькулюванні собівартості за видами продукції.

За ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат витрати поділяються на **змінні** та **постійні.**

До **змінних** витрат належать витрати, абсолютна величина яких перебуває в прямій залежності від обсягів виробництва продукції.

До змінних витрат належать витрати на сировину та матеріали, купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби, технологічне паливо й енергію, витрати на оплату праці працівників, зайнятих у виробництві продукції, відрахування на соціальні заходи тощо. Змінні витрати на одиницю продукції є величина постійна.

Постійні — це витрати, абсолютна величина яких не залежить від обсягів випуску продукції. До постійних належать витрати, пов'язані з обслуговуванням та управлінням виробничою діяльністю цехів, а також витрати на забезпечення господарських потреб виробництва. На одиницю продукції постійні витрати змінюються зі зміною обсягів виробництва. У Методичних рекомендаціях та П(С)БО 16 «Витрати» застосовується термінологія «змінні» та «постійні» витрати, а у Типовому положенні

«умовно-змінні» та «умовно-постійні» витрати, що є виправданим і доцільним в умовах ринкової економіки.

За календарними періодами витрати поділяються на **поточні, довгострокові** та **одноразові.**

Поточними є витрати, періодичність яких менша, ніж один місяць. На підприємствах харчової промисловості процес виробництва та збуту є безперервним, а тому до поточних витрат належать витрати сировини та матеріалів, витрати на оплату праці та відрахування на соціальне страхування тощо.

Довгострокові витрати — це витрати, пов'язані з виконанням довгострокового договору (контракту), а саме контракту, для якого немає планування про завершення його раніше, ніж через 9 місяців із моменту здійснення перших витрат або отримання авансу (передоплати).

В залежності від **видів діяльності абсолютно** всі витрати можна поділити на дві великі групи: **витрати, що виникають в процесі звичайної діяльності, та витрати, що виникають в процесі надзвичайної діяльності.** У свою чергу витрати, що виникають в процесі звичайної діяльності, можна розподілити на витрати від операційної (основної та іншої), інвестиційної, фінансової діяльності.

Звичайна діяльність — це будь-яка основна діяльність підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення. Стосовно промислового підприємства звичайною слід вважати діяльність, пов'язану з виробництвом продукції (виконанням робіт, наданням послуг), при здійсненні якої в підприємства виникають операційні витрати. До операційних витрат, пов'язаних із здійсненням звичайної діяльності, П(С)БО 16 «Витрати» відносить також фінансові втрати, втрати від участі в капіталі (інвестиційні витрати) та інші витрати звичайної діяльності.

Розподіл витрат на витрати звичайної та надзвичайної діяльності показано на рис. 1.1.2.

Рис. 1.1.2 – Схема класифікації витрат за видами діяльності

Далі пропонуємо розглянути законодавче та нормативне регулювання загальновиробничих витрат. Діяльність будь-якого суб'єкта господарювання значною мірою залежить від нормативно-правової бази, яка регулює правові та економічні відносини бізнесу з державою, з іншими підприємствами та організаціями, з трудовим колективом тощо. Тому одним із важливих питань є перегляд нормативно-правової бази, яка регулює витрати на господарську діяльність для бізнесу. Підприємства використовують нормативну інформацію про польові витрати в основному для забезпечення функцій управління, таких як аналіз і контроль прогнозування витрат. Правова, нормативно-правова та довідкова інформація використовується для оцінки, контролю та прогнозування відповідності обліку витрат чинному законодавству, програмним документам, стандартам бухгалтерського обліку. Більш детально це представлено у таблиці 1.1.2

Таблиця 1.1.2.

Огляд нормативно-законодавчої бази з управління витратами

№	Нормативний документ	Ким і коли прийнятий	Короткий зміст
1	2	3	4
1	Податковий кодекс України	Верховна Рада України; Кодекс від 02. 12. 2010 р. № 2755-VI	Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.
2	Господарський Кодекс України	Від 16. 01. 2003 р. №436-IV, Верховною Радою України	Встановлює правові основи господарської діяльності.
3	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Від 16. 07. 1999 р. №996-XIV (зі змінами та доповненнями), Верховною Радою України	Визначає правові засоби регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.
3	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Від 16. 07. 1999 р. №996-XIV (зі змінами та доповненнями), Верховною Радою України	Визначає правові засоби регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.

Продовження таблиці 1.1.2.

4	Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загально-обов'язкове державне соціальне страхування»	№2464-VI від 08. 07. 2010 р., Верховною Радою України	Визначає правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, умови та порядок його нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку.
5	Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві і професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності»	1105-XIV від 23. 09. 1999 р.; Верховною Радою України	Визначає правову основу та організаційну структуру загальнообов'язкового державного соціального страхування громадян від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які призвели до втрати працездатності.
6	Наказ «Про затвердження типових форм первинного обліку»	Від 29. 12. 1995 р. №352, Міністерство статистики України	Затверджує типові форми первинної облікової документації.
7	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій	Від 30. 11. 2012 р. №291, затверджений Наказом Міністерства фінансів України	Встановлює порядок відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій підприємств, установ та організацій. Використовується для правильного ведення бухгалтерського обліку та відображення господарський операцій на рахунках БО.

Продовження таблиці 1.1.2.

8	Інструкція «Про застосування плану рахунків бух. Обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» .	Від 30. 11. 1999р. № 291, затверджена Наказом Міністерства Фінансів України	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб (крім банків та бюджетних установ), незалежно від форм власності, організаційно-правових норм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій.
9	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 3 «Звіт про фінансові результати»	Міністерство Фінансів України від 31. 03. 1999 р.	Визначає зміст і форму Звіту про фінансові результати, а також загальні вимоги до розкриття його статей
10	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати»	Міністерство Фінансів України № 318 від 31. 12. 1999 р.	Визначає методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства і її розкриття у фінансової звітності

Податковий кодекс України, який було прийнято 2 грудня 2010 року розглядає податковий облік як систему обов'язкових форм і методів відображення платниками податків результатів господарської діяльності або інших об'єктів, які пов'язані з визначенням податкових зобов'язань з відповідних податків та зборів (обов'язкових платежів)[2]. Після прийняття Податкового кодексу України спостерігається зближення податкового та бухгалтерського обліків (в т.ч. щодо термінології).

1.2. Методичні основи обліку загальновиробничих витрат

Методологію обліку витрат підприємства визначає **П(С)БО 16 "Витрати"** він затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31 Грудня 1999 року №318 та зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 19 січня 2000 року №27/4248.[4]

Загальновиробничі витрати накопичуються та розподіляються між об'єктами обліку витрат відповідно до певного чинника. **Об'єкти обліку витрат**– це продукція, роботи або вид діяльності підприємства, які вимагають визначення пов'язаних з їх виробництвом витрат.

Згідно п.15 П(С)БО 16 "Витрати" до загальновиробничих витрат відносяться:

1. Витрати на управління виробництвом (оплата праці апарату управління цехами, дільницями; відрахування на соціальні заходи й медичне страхування апарату управління цехами, дільницями; витрати на плату службових відряджень персоналу цехів, дільниць тощо).

2. Амортизація основних засобів загальновиробничого цехового дільничного, лінійного) призначення.

3. Амортизація нематеріальних активів загальновиробничого дільничного, лінійного) призначення.

4. Витрати на утримання експлуатацію та ремонт, страхування, операційну оренду основних засобів інших необоротних активів загальновиробничого призначення.

5. Витрати на вдосконалення технологій й організації виробництва (оплата праці та відрахування на соціальні заходи працівників, зайнятих удосконаленням технології й організації виробництва, поліпшенням якості продукції, підвищенням її надійності, довговічності, інших експлуатаційних характеристик у виробничому персоналу: відрахування на соціальні заходи, медичне страхування та апарату управління виробництвом: витрати на

здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт. послуг).

6. Витрати на охорону праці, техніку безпеки й охорону навколишнього природної о середовища.

7. Інші витрати (внутрізаводське переміщення матеріалів, деталей, напівфабрикатів, інструментів зі складів до цехів і готової продукції на склади: поточні нестачі незавершеного виробництва: нестачі і втрати від псування матеріальних цінностей у цехах: оплата простоїв).[5}

Таким чином, в складі загальновиробничих витрат відображаються витрати, пов'язані з організацією і управлінням виробництвом у виробничих підрозділах, а також витрати, пов'язані з утриманням і експлуатацією устаткування і транспортних засобів внутрівиробничого значення. Таке об'єднання названих витрат пояснюється єдиною причиною, що ці витрати є накладними виробничими витратами. Подібний склад загальновиробничих (загально цехових) витрат мав місце в нашій економіці до 1972 р., після чого витрати на утримання і експлуатацію устаткування були виділені в окрему облікову групу. Порівняння складу загальновиробничих (загально цехових) витрат в різні періоди нашої економіки показало, що різниця полягає як у підході до виділення окремих статей (в останній час спостерігається їх округлення), так і у виділенні нових статей наприклад, амортизація матеріальних активів; витрати на охорону навколишнього природного середовища і т. д).

Першу тенденцію у підході до класифікації загальновиробничих витрат можна пояснити тим, що конкретний перелік і склад статей калькулювання собівартості підприємство може встановлювати самостійно. Другу - появою нових об'єктів обліку у відповідності до міжнародної практики.

Крім сказаного, зміни в складі загальновиробничих витрат полягають ще в тому, що на величину цих витрат не впливають лишки матеріальних цінностей і незавершеного виробництва.

Загальновиробничі витрати складаються з постійних і змінних

витрат. **До змінних загальновиробничих витрат** належать витрати, що змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно до зміни обсягу діяльності. **Постійні виробничі накладні витрати** залишаються незмінними (або майже незмінними) при зміні обсягу діяльності.

Слід зазначити, що абсолютно точного поділу витрат на постійні та змінні досягти важко, тому що існує ще й такий вид витрат, як змішані витрати, тобто витрати, які містять в собі постійну та змінну частини. Наприклад, оплата праці апарату управління цехами може включати до себе постійну частину – оклад, та змінну частину – преміальні винагороди за збільшення обсягів виробництва понад певний показник – 95 (чим більший відсоток збільшення обсягів, тим вищі преміальні). Окрім цього, затрати, що для одного підприємства є постійними, для іншого - змінними. Підприємству буде надано право відповідно П(С)БО 7 "Основні засоби" обрати прийнятний для нього метод нарахування амортизації основних засобів (з-поміж чотирьох запропонованих). Якщо підприємство обере виробничий метод, за яким сума амортизації визначається залежно від кількості виробленої продукції, то дані витрати будуть відноситися до змінних витрат. Якщо підприємство обере добре відомий в минулому прямолінійний метод, то витрати на амортизацію будуть відноситися до постійних витрат. Все вищезгадане стосується лише бухгалтерського обліку, в податковому обліку визначається відповідно до чинного законодавства.

Поділ витрат на змінні і постійні має важливе значення як для правильного списання і розподілу цих витрат між окремими видами об’єктів обліку витрат, так і для контролю за накладними витратами. При цьому потрібно враховувати поведінку кожної статті накладних витрат.

Поведінку окремих статей накладних витрат потрібно в першу чергу враховувати при плануванні цих витрат. В зв'язку із різною поведінкою статей накладних витрат ці витрати складніше контролювати ніж всі інші витрати. Труднощі контролю за цими витратами на думку В. Палія і Р. Вендера Віла полягають ще в тому, що не всі накладні витрати, які

відносяться до виробництва чи збуту здійснюються одночасно з процесами виробництва і збуту. Деякі накладні витрати припадають на період більш ранній, ніж трапляються зміни у виробництві чи збуті. Інші накладні витрати припадають не суттєво більш пізній час після того як зміни у виробництві чи збуті вже пройшли.

Всі витрати операційної діяльності, в тому числі загальновиробничі, формуються в розрізі економічних елементів і статей витрат.

В П(С)БО 16 "Витрати" виділені такі економічні елементи:

- матеріальні витрати;
- витрати для оплати праці;
- відрахування на соціальні заходи;
- амортизація;
- інші операційні витрати.

На загальновиробничі потреби можуть бути використані такі матеріальні ресурси: паливо, енергія, запасні частини. основні, допоміжні і інші матеріали. Зокрема, для отримання і експлуатації устаткування використовуються масивні, обтиральні матеріали, різні емульсії для охолодження устаткування, паливо, енергія. вода, пара, стиснуте повітря та інші види енергії на приведення в рух виробничого устаткування, запасної частини, деталі, вузли та інші матеріали для ремонтів, інструменти пристрої, які обліковуються в складі малоцінних і швидкозношуваних предметів. На інші загальновиробничі і загальногосподарські потреби можуть бути використані сировина, основні матеріали, комплектуючі вироби, на вдосконалення технології, різні допоміжні матеріали для проведення ремонтів, електроенергія, вода, пара власного виробництва, спецодяг, спецвзуття, малоцінний інвентар і інші матеріальні цінності.

Облік матеріальних витрат ведеться на підставі документів про відпуск матеріальних цінностей зі складу у виробничі підрозділи, і про їх використання у виробництво. Відпуск матеріалів у виробництва може здійснюватися на підставі лімітно-забірних карт (Форма М - 8 або М -9),

акту-вимоги на заміну (додатковий відпуск) матеріалів (Форма М-10), накладної-вимоги на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (Форма М - 11).

Вартість матеріальних ресурсів віднесена на витрати виробництва залежить від вибору того чи іншого методу оцінки виробничих запасів. Відпущені запаси у відповідності з П(С)БО 9 "Запаси" [3] можуть бути оцінені за одним із таких методів:

- ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасу;
- собівартості середньозваженої;
- собівартості надходжень запасів перших за часом (ФІФО);
- нормативних витрат.

Зупинимося на особливостях застосування цих методів.

Метод ідентифікаційної собівартості застосовується щодо тих видів виробничих запасів, які використовуються для виконання спеціальних замовлень і проектів, а також, щодо тих видів запасів, котрі це замінюють одне одного. Застосування цього методу передбачає ведення індивідуального обліку кожної одиниці запасів. Цей метод застосовується при невеликій номенклатурі матеріалів, а також при списанні матеріалів, що дорого коштують (дорогоцінного каменю. дорогоцінних металів тощо)

Запаси можуть складатися також за **середньозваженою вартістю**, яка визначається у кожному виду (групі) запасів як частка ділення загальної вартості виду (групи) запасів на їх кількість. Зазначені кількість і вартість складаються відповідно із собівартості та кількості по залишку на початок місяця і по запасах, що надійшли протягом місяця. Отже, при різних цінах на один і той же вид запасів обчислюється їх середня ціна. за якою згодом оцінюється списання запасів на виробництво. Цей метод застосовується при великій номенклатурі використовуваних при виробництві продукції матеріалів.

Метод ФІФО передбачає що запаси мають списуватися за собівартістю відповідних партій у хронологічному порядку їх надходження.

В умовах інфляції він зумовлює зниження вартості відпущених виробництво ресурсів, за вищання їх залишку в балансі, а отже, завищення фінансового результату від основної діяльності підприємства.

Метод оцінки за нормативними витратами використовується для застосування норм витрат на певну одиницю продукції (робіт, послуг), установлених підприємством з урахуванням нормативних рівнів використання запасів. праці, виробничих потужностей і діючих цін. Для забезпечення максимального наближення нормованих витрат до фактичних витрат і піни мають регулярно перевірятися і переглядатися. Використання цього методу оцінки запасів при їх вибутті можливе при нормативному методі обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції. Суть його полягає в тому, що списання вартості запасів на витрати виробництва здійснюється за нормативною (плановою) собівартістю, а відхилення первісної вартості запасів від нормативу, які неминуче виникають у процесі виробництва, відноситься прямо на собівартість реалізації продукції в періоди їх виникнення. тобто по дебету рахунка 90 "Собівартість реалізації". Отже, матеріальні витрати у складі незавершеного виробництва і готової продукції будуть оцінені за нормативною (плановою) собівартістю.

Підприємство самостійно вибирає метод оцінки запасів. При цьому для всіх одиниць бухгалтерського обліку запасів котрі мають однакове призначення і однакові умови використання застосовується тільки один із запропонованих методів.

В складі загальновиробничих витрат значну питому вагу займають витрати на оплату праці (заробітна плата апарату управління підприємством: апаратом управління виробничими підрозділами, робітників що обслуговують устаткування; робітників, які зайняті переміщенням вантажів у виробничих підрозділах - водії авто і електрокарів; робітників, які здійснюють розвантаження матеріалів, інструментів, деталей. завантаження готової продукції; інших працівників, які зайняті у сфері управління і організації виробництва) Заробітна плата працівників зайнятих в управлінні і

організації виробництва розраховуються за погодинною системою оплати праці. Витрати на оплату праці визначаються виходячи із посадових окладів і кількості відпрацьованого часу. На більшості підприємствах використовується погодинно-преміальна оплата праці, при якій крім заробітної плати нараховується премія залежно від результатів роботи. Заробітна плата робітників. які обслуговують устаткування і зайняті переміщенням навантажувально-розвантажувальними роботами може розраховуватися за погодинною або відрядною системами, їх заробіток може залежати від заробітної плати робітників. які зайняті у виробничому процесі, тобто застосовуються непряма відрядна форма оплати праці Відрахування на соціальні заходи здійснюються по встановлених фондом оплати праці тарифах.

Друге, за величиною, місце в складі загальновиробничих витрат на багатьох підприємствах займає амортизація необоротних активів.

П(С)БО 7 Передбачає такі методи нарахування амортизації основних засобів (крім інших необоротних матеріальних активів) [4]:

- прямолінійний;
- зменшення залишкової вартості;
- подвійного залишку, що зменшується;
- кумулятивний;
- виробничий.

Розглянемо кожен із даних методів нарахування амортизації.

За методом прямолінійного списання вартості об'єкта основних засобів, що амортизується, рівномірно списується (розподіляється) протягом строку його експлуатації. Щорічні амортизаційні відрахування визначаються за формулою:

$$Амортизаційні\ відрахування = \frac{Первісна\ вартість - ліквідаційна\ вартість}{Строк\ корисного\ використання} \quad (1.2.1)$$

Виробничий метод заснований на тому, що амортизація є тільки результатом експлуатації об'єкта основних засобів, і тимчасові строки не

відіграють ніякої ролі в процесі її нарахування. Щорічна сума амортизації при цьому методі визначається так :

$$Амортизаційні\ відрахування = Фактичний\ річний\ обсяг\ продукції(робіт, послуг) * Виробнича\ ставка\ амортизації \quad (1.2.2.)$$

В свою чергу:

$$Виробнича\ ставка\ амортизації = \frac{Первісна\ вартість - Ліквідаційна\ вартість}{загальний\ розрахунковий\ обсяг\ виробництва} \quad (1.2.3.)$$

Суть прискореного методу амортизації основних засобів по тому, що на початку експлуатації основних засобів суми нарахованої амортизації значно перевищують амортизаційні суми, нараховані, в кінці строку служби об'єкта. Використовуючи ці методи, виходять з того, що багато видів основних засобів виробничого призначення діють ефективніше. поки вони ще нові і мають, високі продуктивні здатності. І з часом витрати на ремонт збільшуються; і в кінці строку експлуатації об'єкта значно вищі. ніж на початку. Це призводить до того, що загальна сума витрат на ремонт і амортизаційних відрахувань залишається фактично постійною протягом багатьох років В результаті корисність об'єктів основних засобів залишається однаковою протягом тривалого часу.

Відповідно до **методу зменшення залишкової вартості**:

$$Річна\ ставка\ амортизації = Залікова\ вартість\ об'єкта\ ОЗ * Річна\ норма\ амортизації \quad (1.2.4)$$

$$Річна\ норма\ амортизації = \sqrt[n]{\frac{Ліквід.вартість\ об'єкта}{Первісна\ вартість\ об'єкта}} * 100\% \quad (1.2.5.)$$

Ступінь кореня n = кількість років корисного використання об’єкта.

Кумулятивний метод називають ще методом списання вартості за сумою чисел років. Амортизаційні відрахування при цьому методі розраховуються таким чином :

$$Амортизаційні\ відрахування = Кумулятивний\ коефіцієнт * (Первісна\ вартість - Ліквідаційна\ вартість) \quad (1.2.6.)$$

$$\text{Кумулятивний коефіцієнт} = \frac{\text{Число років, що залишається до кінця строку служби об'єкта}}{\text{Сума років строку служби об'єкта}}$$

(1.2.7)

Згідно із П(С)БО 7 "Основні засоби" нарахування амортизації починається з наступного місяця після визнання об'єкта основних засобів активом. Нарахування амортизації припиняється з наступного місяця після вибуття об'єкта основних засобів і призупиняється на період реконструкції, модернізації добудування (дообладнання) і консервації об'єкта основних засобів.

Нарахування амортизації проводиться щомісячно. Підприємство з сезонним характером виробництва річну суму амортизації нараховують протягом періоду роботи підприємства у звітному році. Місячна сума амортизації при застосуванні всіх методів, крім виробничої о. визначається діленням річної суми амортизації на 12.

Бухгалтерські проведення пов'язані з нарахуванням амортизації наведено в табл. 1.2.1

Таблиця 1.2.1.

Відображення господарських операцій пов'язаних з нарахуванням амортизації

№	Зміст господарської операції	Проводки	
		Дебет	Кредит
1	Нараховано амортизацію об'єктів призначення		
1.1	Виробничого	23	131
1.2	Загальновиробничого	91	131
1.3	Адміністративного	92	131
1.4	Збутового	93	131

На підставі п. 27 П(С)БО 7 , а саме "Основні засоби" дана амортизація інших необоротних матеріальних активів може буть нарахована з використанням тільки прямолінійного або виробничого методу. Крім цього, амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів і бібліотечних

фондів може нараховуватися у першому місяці використання об'єктів у розмірі 50% вартості що амортизується, а решта 50% вартості, що амортизується, - у місяці їх виключення з активів (списання з балансу) у результаті невідповідності критеріям визнання активом, або у першому місяці використання об'єкта 100% його вартості.

До складу елемента "Інші операційні витрати" входять витрати пов’язані з операційною діяльністю, які не ввійшли до складу названих елементів, зокрема оплата вартості продукції (робіт і послуг), одержаних зі сторони, витрати на відрядження, на послуги зв'язку, плата за розрахунково-касове обслуговування, винагороди за юридичні, й аудиторські послуги, послуги оцінки майна, тощо. Величина цих витрат визначається у відповідності з ; встановленими договірними цінами, нормами і тарифами.

Накопичуються загальновиробничі витрати в розмірі статей витрат, перелік яких виключається підприємством самостійно На нашу думку, у фінансовому обліку ці витратити можна відображати за статтями. які вказані в П(С)БО 16 "Витрати”. В управлінському обліку вказані статті доцільно деталізувати

Загальна методика побудови обліку загальновиробничих витрат за елементами аналогічне методиці побудови витрат виробничої діяльності.

Відповідно до законодавства підприємство має право обирати один між З способами обліку витрат діяльності:

- з використанням 8-го класу рахунків "Витрати за елементами";
- з використанням 9-го класу рахунків "Витрати діяльності";
- з одночасним використанням 8-го і 9-го класу рахунків.

Облік витрат тільки по рахунках класу 8 можуть вести суб'єкти малого підприємництва, а також організації. діяльність яких не спрямована на ведення комерційної діяльності. У цих підприємств інформація про витрати . формуватиметься в розрізі економічних елементів. Витрати списуються безпосередньо з кредиту рахунків класу 8 в дебет рахунку 23 "Виробництво" в частині прямих і загальновиробничих витрат, а всі інші витрати відносяться

на рахунок 79 "Фінансові результати". Усі витрати, пов'язані з інвестиційною і фінансовою діяльністю, витрати при надзвичайних операціях в цьому випадку враховуються на рахунку 85 "Інші витрати". Вести облік витрат тільки на рахунках 8-го класу можна рекомендувати тільки підприємствам з невеликою кількістю господарських операцій і при відсутності кількох напрямків діяльності.

Усі інші підприємства використовують рахунки класу 9. Їх використання дозволяє здійснювати докладніший облік витрат. Такі підприємства можуть вести облік витрат тільки на рахунках 9 класу або за бажанням можуть використовувати одночасно з цим і рахунки класу 8 для узагальнення інформації про витрати за елементами.

Загальна схема обліку витрат без застосування рахунків класу 8 є значно простішою, а щодо інформації про витрати в розрізі економічних елементів, то її можна одержати в позасистемному порядку із облікових регістрів (журнал 5,5А). Тому використання рахунків класу 8 є недоцільним, так як робить цей облік трудомістким і незручним.

РОЗДІЛ ІІ. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД», ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

2.1. Організаційно-економічна характеристика та організація обліку на ТДВ «Яготинський маслозавод»

Повне найменування: товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод».

Юридична адреса товариства: 07700, Київська обл., Яготинський район, м. Яготин, вулиця Шевченка, будинок 213.

ТДВ «Яготинський маслозавод» - частиною компанії «Молочний Альянс». АТ «Молочний Альянс» поєднує в собі підприємства з виробництва основних видів молочної продукції. Продукція реалізується під такими брендами:

- «Пирятин»,
- «Славія»,
- «Яготинське»,
- «Яготинське для дітей»,
- «Златокрай»,
- «Молочний Альянс».

У 2006 році ТДВ «Яготинський маслозавод» приєднався до групи компаній «Молочний Альянс».

«Яготинський маслозавод» вважається одним із найбільших українських виробників молочної продукції. Його ввели у використання в червні 1956 року, ставши одним з найбільших молокопереробних підприємств в області. Реконструювання заводу відбулося у 1960-ті роки, він став оснащений новим обладнанням і переведений на природний газ, що дозволило збільшити його переробні потужності до 100 тонн молока на добу.

В цілому, за радянських часів маслозавод входив до числа найбільших підприємств міста. [5]

Візитівкою заводу вже багато років вважається вершкове масло ТМ «Яготинське», яке за майже 60-річну історію свого існування отримало безліч нагород, високу репутацію та любов українців. Гордістю підприємства також є унікальний кисломолочний продукт — закваска «Яготинська» з підвищеним вмістом спеціально підібраних корисних молочнокислих бактерій, які забезпечують продукту м’який приємний смак і виняткову користь для організму. Яготинський маслозавод першим розробив і налагодив випуск готових до вживання заквасок, створивши нову товарну категорію на українському молочному ринку. Про стрімкий розвиток категорії заквасок свідчить постійне зростання обсягів виробництва та реалізації цього продукту на підприємстві (з 300 до 30 000 літрів на добу за десять років існування закваски). [7]

ТДВ "Яготинський маслозавод" входить до складу групи компаній "Молочний альянс" (місцезнаходження: 01011, м. Київ, вул. Лєскова, буд. 9).

АТ "Молочний альянс" - компанія з централізованою структурою управління фінансами, закупівлями, маркетингом, виробництвом, логістикою та продажами. До складу Групи входять підприємства з виробництва сирів, цільномолочної та кисломолочної продукції, підприємства зі збору та обробки молока та молочної продукції, а також компанії, які здійснюють реалізацію продукції в Україні та за кордоном. Після приєднання до групи компаній "Молочний Альянс" у 2006 році на ТДВ "Яготинський маслозавод" відбулася суттєва реконструкція і технічне переоснащення.

Спільна діяльність, яку емітент проводить з іншими організаціями, підприємствами, установами, при цьому вказуються сума вкладів, мета вкладів (отримання прибутку, інші цілі) та отриманий фінансовий результат за звітний рік по кожному виду спільної діяльності

Товариство не проводить спільної діяльності з іншими організаціями, підприємствами та установами.

Будь-які пропозиції щодо реорганізації з боку третіх осіб, що мали місце протягом звітного періоду, умови та результати цих пропозицій

Протягом звітного періоду пропозицій щодо реорганізації з боку третіх осіб не надходило.

Опис обраної облікової політики (метод нарахування амортизації, метод оцінки вартості запасів, метод обліку та оцінки вартості фінансових інвестицій тощо)

Облікова політика, що використовується при підготовці фінансової звітності за 2021 рік відповідає обліковій політиці, що використовувалась для складання фінансової звітності за 2020 рік. Нижче наведено основні принципи облікової політики, використані при складанні цієї фінансової звітності. основні засоби. Основні засоби, що використовуються для обліку та звітності, поділяються на такі категорії (групи): земля; будівлі, споруди та трансмісії; машини та обладнання (у тому числі комп’ютери); транспортні засоби; інструменти, обладнання, інвентар (меблі); інші основні засоби. Усі групи основних засобів спочатку оцінюються за собівартістю, включаючи ціну

придбання (включаючи імпортні мита, які не підлягають відшкодуванню); будь-які витрати, безпосередньо пов’язані з доставкою активу до місця розташування та приведенням його до стану, необхідного для експлуатації; знесення, переміщення та оцінка витрати на відновлення території, зобов'язання підприємства. Переоцінка основних засобів здійснюється за первісною вартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та будь-яких накопичених збитків від знецінення. Періодичність переоцінки залежить від зміни справедливої вартості активу. При переоцінці об’єкта основних засобів накопичена амортизація на дату переоцінки вираховується з валової балансової вартості активу, а чиста вартість перетворюється на переоцінену вартість активу. Якщо балансова вартість активу збільшується в результаті переоцінки, збільшення визнається у складі іншого сукупного доходу та накопичується у капіталі під заголовком «Власний капітал у переоцінці». Якщо актив має надлишок від кредитної переоцінки, зменшення балансової вартості активу визнається в іншому сукупному доході. Якщо кредитний баланс переоцінки є недостатнім, зменшення балансової вартості активу включається до прибутку або збитку поточного періоду. Переоцінка частки у використаному об’єкті основних засобів переноситься на нерозподілений прибуток частинами на основі різниці між амортизацією балансової вартості переоціненого активу та амортизацією первісної вартості активу. У разі, якщо актив вибуває з використання або ліквідується сума дооцінки цього активу, що залишилась, переноситься прямо на нерозподілений прибуток. Витрати на поточний ремонт і обслуговування відносяться на витрати у міру здійснення. Вартість заміни значних компонентів основних засобів капіталізується, а компоненти, які були замінені, списуються. На кожну звітну дату керівництво оцінює наявність ознак зменшення корисності основних засобів. Якщо такі ознаки зменшення корисності існують, керівництво переглядає балансову вартість своїх активів у відповідності до МСБО 36 "Зменшення корисності активів". Прибуток і збитки від вибуття активів визначаються шляхом порівняння отриманих коштів і балансової вартості цих активів і визнаються в

звіті про фінансові результати. Амортизація об'єктів основних засобів нараховується із застосуванням прямолінійного методу протягом терміну їх експлуатації: Будинки та споруди - 1-30 років; Виробниче та інше обладнання - 5-15 років; Транспортні засоби - 1-17 років; Інші основні засоби - 1-10 років. Ліквідаційна вартість основного засобу - це розрахункова сума, яку б товариство отримало в даний час від вибуття активу, за вирахуванням витрат на вибуття, якби стан і період використання об'єкту основних засобів були такими, які очікуються в кінці терміну його експлуатації. Коли товариство має намір використовувати актив до кінця періоду його фізичного існування, ліквідаційна вартість такого активу дорівнює нулю. Амортизація за всіма групами основних засобів нараховується із застосуванням прямолінійного методу. Нематеріальні активи. Нематеріальні активи - немонетарні активи, які не мають фізичної субстанції та можуть бути ідентифіковані, тобто можуть бути відокремлені або відділені від товариства або виникають внаслідок договірних або інших юридичних прав (незалежно від того, чи можуть вони бути відокремлені). Нематеріальні активи визнаються лише тоді, коли існує ймовірність того, що майбутні економічні вигоди, що відносяться до активу, надходитимуть товариству та собівартість активу можна достовірно оцінити. В момент первісного визнання нематеріальні активи оцінюються за собівартістю. Наступна оцінка здійснюється за собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності. Амортизація всіх класів (груп) нематеріальних активів нараховується із застосуванням прямолінійного методу. Термін корисного використання та метод амортизації переглядаються один раз на рік. Інвестиційна нерухомість. Інвестиційна нерухомість - це нерухоме майно, яким товариство володіє для здобуття доходу від здачі його в оренду або від збільшення його вартості, або для обох цих цілей, і яке саме товариство не займає. Первісна оцінка проводиться за собівартістю, включаючи витрати на операцію. Подальша оцінка здійснюється за моделлю справедливої вартості. Прибутки або збитки в результаті змін справедливої вартості інвестиційної нерухомості відносяться

на прибуток або збиток. Критерії, що застосовуються товариством для відділення інвестиційної нерухомості від нерухомості, зайнятою власником (основні засоби): частку, яка утримується з метою отримання орендної плати або для збільшення капіталу, та частку, яка утримується для використання в основній діяльності товариства, можна продати окремо; якщо такі частки не можна продати окремо, нерухомість є інвестиційною нерухомістю, якщо тільки незначна, не більше 10%, її частка утримується для використання в основній діяльності. Незавершені капітальні інвестиції. Незавершеними капітальними інвестиціями є вартість основних засобів, будівництво яких ще не завершене. Амортизація на ці активи не нараховується до моменту їх введення в експлуатацію. Незавершене капітальне будівництво включає вартість будівельних робіт, суму інжинірингових робіт, інші прямі витрати та загальновиробничі витрати. По закінченню будівництва актив буде переведену у відповідну групу основних засобів. Амортизація буде нараховуватись з дати, коли актив буде побудований та стане придатним до використання. Незавершене будівництво активів, які призначені для продажу, відображається в складі запасів. Незавершене будівництво інвестиційної нерухомості відображається як інвестиційна нерухомість. Дебіторська заборгованість. Дебіторська заборгованість є непохідним фінансовим активом та визнається тільки коли товариство стає стороною контрактних положень. Первісна оцінка дебіторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю плюс витрати на операцію, які прямо відносяться до цього фінансового активу. Справедливою вартістю дебіторської заборгованості є справедлива вартість наданої (отриманої) компенсації. Подальша оцінка здійснюється за амортизованою собівартістю, з урахуванням збитків від зменшення корисності. Станом на кожну звітну дату товариство оцінює, чи існують об'єктивні свідчення того, що корисність дебіторської заборгованості зменшилася. Балансова вартість дебіторської заборгованості зменшується через рахунок резерву з одночасним визнанням збитку за звітний період. Якщо в наступному періоді величина збитку від зменшення корисності зменшується

і це зменшення може бути об'єктивно співвіднесено із подією, що має місце після визнання зменшення корисності, то раніше визнаний збиток від зменшення корисності сторнується. Сторнування не повинне призводити до такої балансової вартості, яка перевищує суму, що її мала б амортизована вартість у разі невизнання зменшення корисності на дату сторнування. Резерв під зменшення корисності дебіторської заборгованості визначається розрахунковим методом на підставі історичних даних щодо дебіторської заборгованості товариства. Запаси. Запаси при первісному визнанні обліковуються за собівартістю придбання. Собівартість запасів включає всі витрати на придбання, витрати на переробку та інші витрати, понесені під час доставки запасів до їх теперішнього місцезнаходження та приведення їх у теперішній стан. В Балансі (Звіті про фінансовий стан) запаси відображаються за найменшою з двох величин: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації. Зменшення вартості запасів (уцінки) відображається з одночасним визнаннями збитків. Вартість готової продукції і незавершеного виробництва включає вартість сировини, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати і відповідні виробничі накладні витрати, розраховані на підставі нормативної виробничої потужності. Собівартість одиниць запасів визначається шляхом використання конкретної ідентифікації їх індивідуальної собівартості. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття визнаються в тому випадку, коли товариство не використовує їх в господарській діяльності, керівництво має тверді наміри їх продати протягом одного року з дати класифікації, ймовірність продажу висока, актив чи група можуть бути негайно продані в поточному стані. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття оцінюються по найменшій з двох величин - балансовій вартості чи справедливій вартості за виключенням затрат на продаж. Доходи та витрати від припиненої діяльності обліковуються окремо від доходів та витрат від діяльності, що продовжується. Результат, за виключенням податків, відображається в звіті про сукупні доходи та витрати. Основні засоби та

нематеріальні активи, які класифікуються як необоротні активи, утримувані для продажу, не амортизуються. Гроші та їх еквіваленти. Кошти на депозитних рахунках з терміном погашення більше 3 місяців відображається в звітності як поточні фінансові інвестиції, з терміном погашення більше 12 місяців - як інші довгострокові фінансові інвестиції. Грошові кошти, що знаходяться на спеціальному рахунку і призначені для обліку коштів у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, відображаються у фінансовій звітності як грошові кошти. Інвестиції в асоційовані компанії. В цій окремій фінансовій звітності інвестиції в асоційовані компанії обліковуються за собівартістю у відповідності до МСБО 27 "Консолідована та окрема фінансова звітність" (перейменований в "Окремі фінансові звіти"). Асоційованою компанією є компанія, на яку товариство здійснює суттєвий вплив, як правило, така ситуація передбачає володіння від 20% до 50% прав голосу. Суб'єкт господарювання втрачає суттєвий вплив на об'єкт інвестування, коли він втрачає повноваження брати участь у прийнятті рішень щодо фінансових та операційних політик цього об'єкта інвестування. Втрата суттєвого впливу може відбуватися зі зміною або без зміни абсолютних чи відносних прав власності. У разі втрати суттєвого впливу товариство оцінює і визнає інвестиції за справедливою вартістю. Різниця між балансовою вартістю інвестиції на момент втрати суттєвого впливу і її справедливою вартістю визнаються в складі прибутків чи збитків. Якщо частка товариства в збитках асоційованої компанії рівна або перевищує її частку в цій асоційованій компанії, товариство не визнає подальші збитки, крім випадків, коли вона узяла на себе зобов'язання або здійснила платежі від імені асоційованої компанії. Фінансові активи, доступні для продажу. Фінансові активи, доступні для продажу, визнаються коли товариство стає стороною за договором у відношенні таких активів. Первісна їх оцінка здійснюється за справедливою вартістю, до якої додаються витрати на операцію, які прямо відносяться до придбання фінансових активів. Справедлива вартість визначається на базі котирувальної ринкової ціни. Якщо фінансовий актив не має котирувань, то

такий фінансовий актив оцінюється за справедливою вартістю, яка базується на результатах нещодавнього продажу непов'язаним третім сторонам, або шляхом розрахунку дисконтованих грошових потоків (лише для боргових цінних паперів). Виняток складають інвестиції в інструменти власного капіталу, за якими відсутні котирувальні ринкові ціни на активному ринку та чия справедлива вартість не може бути надійно оцінена, а також пов'язані з ними похідні інструменти, які оцінюються за собівартістю. Проценти за фінансовими активами, доступними для продажу, розраховані за методом ефективної ставки, відображаються в Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) за статтею "Інші фінансові доходи". Дивіденди за доступним для продажу інструментом власного капіталу визнаються як прибуток, коли встановлено право товариства на отримання платежу. Зміни справедливої вартості вказаної категорії фінансових активів відображаються в іншому сукупному доході (та, відповідно, у власному капіталі) у тому періоді, у якому вони виникли. Якщо зменшення справедливої вартості доступного для продажу фінансового активу визнано в іншому сукупному доході та є об'єктивне свідчення зменшення корисності активу, кумулятивний збиток, який був визнаний в іншому сукупному доході, виключається з власного капіталу і визнається у прибутку чи збитку як коригування внаслідок перекласифікації в сумі, яка дорівнює різниці між вартістю його придбання і поточною справедливою вартістю, за вирахуванням збитку від зменшення корисності цього фінансового активу, раніше визнаного у прибутку чи збитку. Якщо в наступному періоді справедлива вартість боргового інструмента, класифікованого як доступний для продажу, збільшується і це збільшення може бути об'єктивно пов'язаним із подією, що має місце після визнання збитку від зменшення корисності, то збиток від зменшення корисності сторнується і визнається у прибутку чи збитку. Збитки від зменшення корисності інвестицій в інструменти власного капіталу, визнані в прибутку чи збитку, не сторнуються. Інвестиції, утримувані до погашення. Інвестиції, утримувані до погашення, визнаються, коли товариство стає стороною за

договором щодо таких активів. Первісна оцінка здійснюється за справедливою вартістю плюс витрати на операцію, які прямо відносяться до цих фінансових активів. Подальша оцінка здійснюється за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної ставки відсотка. Наприкінці кожного звітного періоду товариство оцінює, чи існують об'єктивні свідчення того, що корисність інвестицій, утримуваних до погашення, зменшилася. При наявності об'єктивних свідчень того, що відбувся збиток від зменшення корисності інвестицій, утримуваних до погашення, величина збитку визначається як різниця між балансовою вартістю активу та теперішньою вартістю попередньо оцінених майбутніх грошових потоків, дисконтованих за первісною ефективною ставкою відсотка. Сума втрат від зменшення корисності за інвестиціями, утримуваними до погашення (інвестиції в боргові цінні папери) визначається як різниця між їх балансовою вартістю та теперішньою вартістю попередньо оцінених майбутніх грошових потоків, дисконтованих за первісною ефективною ставкою відсотка. Ця різниця визнається витратами звітного періоду. Зменшення корисності фінансових активів, що обліковуються за амортизованою собівартістю. Збитки від зменшення корисності визнаються у складі прибутку або збитку у міру їх виникнення в результаті однієї або більше подій ("збиткових подій"), що відбулися після первинного визнання фінансового активу і що впливають на суми або терміни розрахункових майбутніх грошових потоків, які пов'язані з фінансовим активом або з групами фінансових активів, якщо дані збитки можна оцінити з достатньою мірою точності. Якщо товариство визначає, що не існує об'єктивних ознак зменшення корисності для фінансового активу, що оцінений на індивідуальній основі, незалежно від того, є актив індивідуально істотним чи ні, він включається в групу фінансових активів з подібними характеристиками кредитного ризику і ця група оцінюється на предмет зменшення корисності на колективній основі. Основними факторами, які враховує товариство при оцінці фінансового активу на предмет його знецінення, є прострочений статус, значні фінансові труднощі контрагента,

погіршення платоспроможності та інші, що здійснюють негативний вплив на контрагента. Якщо в подальшому сума збитку від зменшення корисності зменшується, і це зменшення може бути об'єктивно віднесене до події, яка відбулася після визнання зменшення корисності (як, наприклад, підвищення кредитного рейтингу дебітора), раніше визнаний збиток від знецінення сторнується. Активи, погашення яких неможливе, списуються за рахунок сформованого резерву під знецінення після завершення всіх необхідних процедур для відшкодування і після визначення остаточної суми збитку. Повернення раніше списаних сум відображається через прибутки.

Інформація про основні види продукції або послуг, що їх виробляє чи надає емітент, перспективність виробництва окремих товарів, виконання робіт та надання послуг; залежність від сезонних змін; про основні ринки збуту та основних клієнтів; основні ризики в діяльності емітента, заходи емітента щодо зменшення ризиків, захисту своєї діяльності та розширення виробництва та ринків збуту; про канали збуту й методи продажу, які використовує емітент; про джерела сировини, їх доступність та динаміку цін; інформацію про особливості стану розвитку галузі виробництва, в якій здійснює діяльність емітент, рівень впровадження нових технологій, нових товарів, його положення на ринку; інформацію про конкуренцію в галузі, про особливості продукції (послуг) емітента; перспективні плани розвитку емітента; кількість постачальників за основними видами сировини та матеріалів, що займають більше 10 відсотків в загальному об'ємі постачання, у разі якщо емітент здійснює свою діяльність у декількох країнах, необхідно зазначити ті країни, у яких емітентом отримано 10 або більше відсотків від загальної суми доходів за звітний рік

Обсяг виробництва забезпечено за рахунок випуску продукції такої номенклатури: сирно-творожна; масло вершкове; молоко питне; кисло-молочна продукція в асортименті. За 2021 рік ТДВ реалізовано продукції на суму 3 201 672 тис грн.

Основні придбання або відчуження активів за останні п'ять років. Якщо підприємство планує будь-які значні інвестиції або придбання, пов'язані з його господарською діяльністю, їх необхідно описати, включаючи суттєві умови придбання або інвестиції, їх вартість і спосіб фінансування

Придбання, продажу або ліквідації основних активів за останні 5 років не було. Планів щодо значних інвестицій або придбань, повязаних з господарською діяльністю, Товариство не має.

Основні засоби емітента, включаючи об'єкти оренди та будь-які значні правочини емітента щодо них; виробничі потужності та ступінь використання обладнання; спосіб утримання активів, місцезнаходження основних засобів. Крім того, необхідно описати екологічні питання, що можуть позначитися на використанні активів підприємства, плани капітального будівництва, розширення або удосконалення основних засобів, характер та причини таких планів, суми видатків, у тому числі вже зроблених, опис методу фінансування, прогнозні дати початку та закінчення діяльності та очікуване зростання виробничих потужностей після її завершення.

Товариство станом на 31.12.2021 року має кредит у банку в сумі 152500,00 тис. грн. та довгострокову кредитну лінію з ПАТ "Креді Агріколь Банк", якими передбачено заставу основних засобів. 31 грудня 2021 року у товариства: відсутні обмеження на право власності; відсутні основні засоби, що тимчасово не використовуються (консервація, реконструкція); відсутні контрактні зобов'язання, пов'язані з придбанням основних засобів; відсутні компенсації третіх сторін за об'єкти основних засобів, корисність яких зменшилася, або які були втрачені чи передані.

Проблеми, які впливають на діяльність емітента; ступінь залежності від законодавчих або економічних обмежень.

Для вітчизняної молочної галузі 2021-й рік виявився одним з найскладніших. Подальше суттєве погіршення економічної ситуації в Україні спостерігалося у зв'язку з: веденням військові дії на сході України та розривом міжрегіональних зв'язків унаслідок анексії АР Крим; низьким зовнішнім

попитом унаслідок гальмування економічного зростання країн - основних торговельних партнерів; зниженням купівельної спроможності населення внаслідок зменшення реальних доходів населення; погіршенням фінансових результатів підприємств, звуженням кредитної активності, скороченням державного фінансування та високим рівнем невизначеності. В 2021 році молочна галузь України, як і інші галузі української економіки, суттєво постраждали внаслідок падіння економіки. Перспективи галузі багато в чому залежатимуть від того, наскільки реально сьогодні можна вибудувати партнерські відносини між усіма учасниками ринку, що дозволить через механізм еквівалентного ціноутворення створити необхідні економічні умови для збільшення поголів'я молочних корів за рахунок власного відтворення стада та закупівлі племінних телиць, нетелей та корів, а також зростання обсягів виробництва молока завдяки збільшенню продуктивності дійного стада. Неузгоджена цінова політика основних учасників на ринку, яка суттєво знижує прибутковість та мотивацію до розвитку молочного скотарства, повільне формування системи збуту продукції і недостатня кількість обслуговуючих кооперативів, а також складна демографічна ситуація у сільській місцевості, де середній вік мешканців вже давно сягнув позначку понад 55 років при відсутності будь-яких перспектив вирішення проблеми відсутності нових робочих місць для молоді негативно впливає на розвиток молочно переробної галузі.

Опис обраної політики щодо фінансування діяльності емітента, достатність робочого капіталу для поточних потреб, можливі шляхи покращення ліквідності за оцінками фахівців емітента

Товариство у своїй діяльності робить акцент на використанні власних обігових коштів. Робочого капіталу достатньо. Оцінка покращення шляхів ліквідності фахівцями емітента не проводилась.

Вартість укладених, але ще не виконаних договорів (контрактів) на кінець звітного періоду (загальний підсумок) та очікувані прибутки від виконання цих договорів

На кінець звітного періоду Товариство не має укладених, але ще не виконаних договорів (контрактів).

Подальший економічний розвиток України значною мірою залежить від ефективності економічних, фінансових та монетарних заходів, які вживаються Урядом, а також від змін у податковій, юридичній, регулятивній та політичній сферах. Керівництво не може передбачити всі тенденції, які можуть впливати на молочну галузь, а також те, який вплив (за наявності такого) вони можуть мати на майбутній фінансовий стан Товариства. Дослідження та розробки Товариством у звітному періоді не здійснювалися, в майбутньому не плануються. Витрат на дослідження та розробки не було.

Інша інформація, яка може бути істотною для оцінки інвестором фінансового стану та результатів діяльності емітента, відсутня. Наведена в звіті інформація є достатньою для оцінки фінансового стану та результатів діяльності емітента. [7]

2.2. Теоретичні основи аналізу загальновиробничих витрат

Одним із інструментів дослідження ринку й збереження конкурентоспроможності є аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства, у тому числі й аналіз його фінансового стану.

Аналіз фінансового стану має дві основні цілі:

1) оцінити минулу фінансово-господарську діяльність підприємства;

2) підготувати інформацію, яка необхідна для прогнозування.

Цілі аналізу будуть досягнуті в результаті рішення взаємозалежного набору аналітичних задач:

— визначення фінансового стану підприємства на момент проведення аналізу;

— виявлення тенденцій і закономірностей розвитку підприємства;

— визначення «проблемних» місць, які негативно впливають на фінансовий стан підприємства;

— виявлення резервів, які підприємство може використовувати для поліпшення фінансового стану.

Аналіз фінансового стану підприємства за допомогою відносних показників узагальнено в таблиці 2.2.1

Табл. 2.2.1

Аналіз фінансового стану підприємства за допомогою відносних показників

Показники	**Роки**			**Абсолютне відхилення**		
	2019	**2020**	**2021**	**2020/ 2019**	**2021/ 2020**	**2021/ 2019**
1.Аналіз показників ліквідності						
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,06	0,03	0,01	-0,02	-0,02	-0,04
Коефіцієнт миттєвої ліквідності	1,23	1,39	1,14	0,16	-0,25	-0,09
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,42	1,57	1,36	0,15	-0,21	-0,06
2. Аналіз фінансової стійкості підприємства						
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,51	0,55	0,51	0,04	-0,04	0,01
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,60	0,64	0,62	0,04	-0,02	0,02
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,37	0,39	0,38	0,02	-0,01	0,01
Коефіцієнт фінансової залежності	0,63	0,61	0,62	-0,02	0,01	-0,01
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,36	0,41	0,34	0,06	-0,07	-0,02
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,30	0,36	0,27	0,07	-0,10	-0,03
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	2,26	3,24	1,64	0,98	-1,61	-0,62
Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	0,55	0,66	0,46	0,10	-0,20	-0,09
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,63	0,61	0,62	-0,02	0,01	-0,01
2. Аналіз ділової активності						
Оборотність активів (обороти)	2,94	2,72	2,18	-0,22	-0,54	-0,76
Коефіцієнт оборотності обігових коштів (обороти)	2,94	2,72	2,18	-0,22	-0,54	-0,76
Період одного обороту обігових коштів (днів)	104,08	112,50	140,37	8,42	27,87	36,29
Коефіцієнт оборотності запасів (обороти)	24,12	29,15	21,46	5,03	-7,69	-2,66
Період одного обороту запасів (днів)	14,93	12,35	16,78	2,58	4,43	1,85
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (обороти)	10,34	9,09	7,01	-1,25	-2,08	-3,33
Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	34,83	39,62	51,37	4,78	11,75	16,54

Продовження таблиці 2.2.1

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (оборотів)	6,68	5,78	4,64	-0,90	-1,14	-2,04
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	53,86	62,27	77,59	8,41	15,31	23,72
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (оборотність)	7,48	7,11	5,65	-0,37	-1,46	-1,83
Період окупності оборотності власного капіталу (днів)	48,11	50,62	63,73	2,51	13,12	15,63

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує, яка частина короткострокової заборгованості може бути погашена підприємством. Нормативне значення даного показника є 0,2 – 0,35. Як ми бачимо, підприємство має негативну динаміку. Це свідчить про те, що підприємство не готове погасити свої заборгованість. Коефіцієнт миттєвої ліквідності показує, що на одиницю термінових боргів припадає 1,14 одиниць найбільш ліквідних активів. Коефіцієнт поточної ліквідності характеризує здатність підприємства погасити борг протягом року обіговими коштами, але даний показник має негативну тенденцію, тобто порівнюючи 2019 та 2021 роки, коефіцієнт поточної ліквідності зменшився на 0,06.

Коефіцієнт фінансової залежності є індикатором фінансової стійкості, який вказує на можливість підприємства проводити прогнозовану діяльність в довгостроковій перспективі. В даній таблиці ми можемо побачить, що з 2019 року показник перевищує нормативне значення.

Що стосується показників аналізу ділової активності , то оборотність активів з кожним роком зменшується. Це є негативним фактором для підприємства.

Оборотність активів характеризує скільки отримано чистої виручки від реалізації продукції на одиниць, коштів, інвестованих в активи. Таким чином середній період від витрачення коштів для виробництва продукції до отримання коштів за реалізовану продукцію має зменшуватися, а в ТДВ «Яготинський маслозавод» навпаки і на 2021 рік період одного обороту обігових коштів складає 140 днів.

Організаційна структура управління спрямована на встановлення чітких взаємозв’язків між окремими підрозділами підприємства, розподіл між ними прав та відповідальності. В межах структури управління протікає весь управлінський процес, відбувається рух потоків інформації, ресурсів, ідей та прийняття управлінських рішень. Вона ж забезпечує і можливість взаємодії підприємства із зовнішнім середовищем. Зміна стратегії підприємства, як правило, обумовлюється змінами в його зовнішньому оточенні і завжди призводить до певних змін організаційної структури управління.

Організаційна структура управління ТДВ «Яготинський маслозавод» має складний характер, що включає різні форми та підходи. Підприємство в цілому має змішану дивізійну організаційну систему управління, що поширюється як на регіони та продукцію. В основі централізованого управління – лінійно-функціональна модель, що сполучає зв’язки між структурними одиницями та забезпечує делегацію роботи, при якій завдання лінійних ланок полягає в здійсненні безпосереднього керівництва та прийнятті рішень, а функціональних – консультуванні, плануванні, контролі, координації процесів та інформуванні. Лінійно-функціональна структура забезпечує горизонтальний розподіл персоналу за сферами діяльності та вертикальний ланцюг підпорядкованості одиниць нижчого рівня керівним ланкам.

Організаційна структура управління представляє собою сукупність певним чином пов'язаних між собою управлінських ланок. Вона характеризується кількістю органів управління, порядком їх взаємодії та функціями, які вони виконують.

Головне призначення організаційної структури - забезпечити ефективну діяльність управлінського персоналу. До його складу на підприємстві входять: керівник підприємства, керівники підрозділів, фахівці, обслуговуючий персонал (технічний). В рамках структури управління протікає управлінський процес (рух інформації і прийняття управлінських рішень), між учасниками якого розподілені задачі і функції управління, а отже - права і відповідальність

за їх виконання. З цих позицій структуру управління можна розглядати як форму розподілу і кооперації управлінської діяльності, в рамках якої відбувається процес управління, направлений на досягнення наміченої цілі.

Організаційна структура управління ТДВ «Яготинський маслозавод» зображено на рис 2.2.1

Рис. 2.2.1 - Організаційна структура управління

На кінець 2021 р., середньооблікова чисельність штатних працівників дорівнювала 909 ос.

На рис. 2.2.2 відображена структура штатних працівників, серед яких основу становлять займають кваліфіковані працівники, значна частка належить професіоналам та фахівцям – 520 ос. (57,2%), їх чисельність дорівнює – 230 ос. (25,3%). Керівна ланка займає 16,7% (152 ос.), і зрештою, невеликий відсоток належить технічним службовцям – 7 осіб.

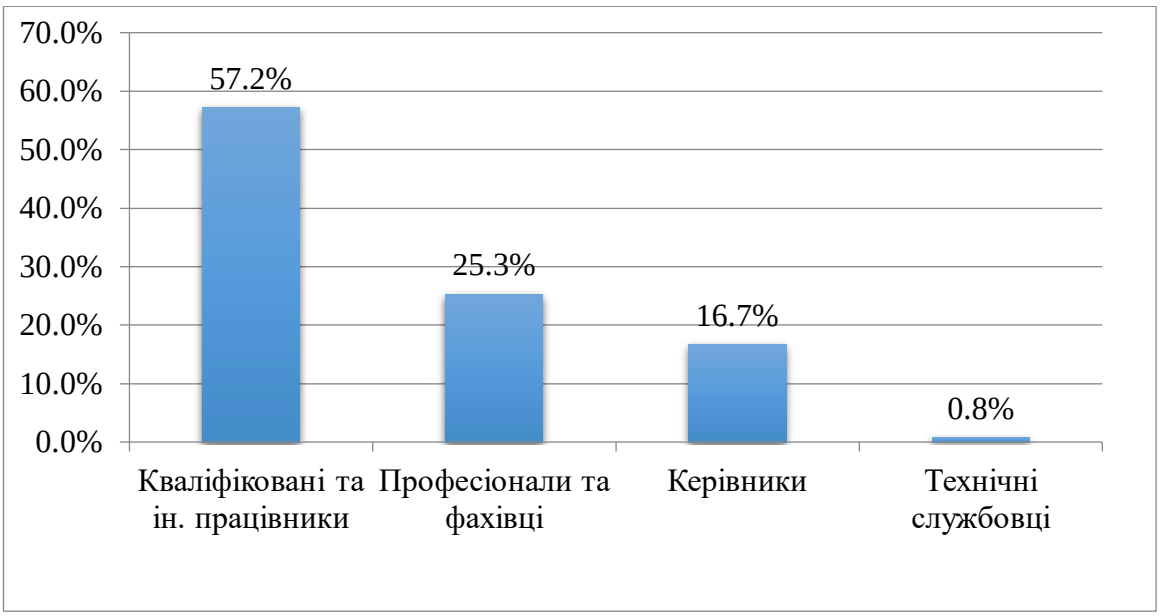

Рис. 2.2.2. Структура штатного персоналу

Отже, організаційна структура управління ТДВ «Яготинський маслозавод» сприяє досягненню цілей підприємства через встановлення прав, відповідальності кожної структурної одиниці за виконання поставлених перед нею завдань, раціонального розподілу праці між різними рівнями управління. Отже, ефективна взаємодія усіх елементів організаційної структури управління дасть змогу підприємству успішно функціонувати і розвиватись на ринку.

Організаційна структура емітента, дочірні підприємства, філії, представництва та інші відокремлені структурні підрозділи із зазначенням найменування та місцезнаходження, ролі та перспектив розвитку, зміни в організаційній структурі у відповідності з попереднім звітним періодом

Суттєвих змін у організаційній структурі за звітний період не відбувалось.

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу

(осіб), середня чисельність позаштатних працівників та осіб, які працюють за сумісництвом (осіб), чисельність працівників, які працюють на умовах неповного робочого часу (дня, тижня) (осіб), фонду оплати праці. Крім того, зазначаються факти зміни розміру фонду оплати праці, його збільшення або зменшення відносно попереднього року. Зазначається

кадрова програма емітента, спрямована на забезпечення рівня кваліфікації її працівників операційним потребам емітента

Середня кількість працівників протягом 2021 року складала - 909 осіб.

Належність емітента до будь-яких об'єднань підприємств, найменування та місцезнаходження об'єднання, зазначаються опис діяльності об'єднання, функції та термін участі емітента у відповідному об'єднанні, позиції емітента в структурі об'єднання.

Діяльність посадових осіб та структурних підрозділів системи управління ТДВ «Яготинський маслозавод» регламентують наступні нормативні, методичні та інструктивні документи:

- положення про структурні підрозділи, представництва, відділення, філії та інші відокремлені підрозділи підприємства, правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства, посадові інструкції працівників підприємства;
- штатний розпис працівників, колективний договір;
- розпорядчі та облікові документи з кадрів.

Визначимо динаміку параметрів персоналу в ТДВ «Яготинський маслозавод».

Таблиця 2.2.2.

Динаміка параметрів персоналу в протягом 2019/2021 років

Показники	Роки			Відхилення	
	2019	2020	2021	2019/2020	2020/2021
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	307	341	354	31	13
Фонд оплати праці, тис. грн	31140	50470	76433,1	19330	26963,1
Середньомісячна зарплата одного працівника, грн	8453	12334	17993	3881	5659

Протягом досліджуваного періоду на ТДВ «Яготинський маслозавод» спостерігається позитивна тенденція середньооблікової чисельності працівників. За 2019 – 2020 рр. середньооблікової чисельності працівників зросла на 34 осіб, а з 2020 по 2021р. - на 13 осіб, разом з тим спостерігаємо збільшення фонду оплати праці з 2019р. по 2020 р. на 19330 тис. грн., а з 2020 р. по 2021 р. на 25963,1 тис. грн. Крім того варто зазначити, що у 2020 р. порівняно з 2019 р., відбулося зростання середньомісячної заробітної плати працівників на 3881 грн.. , а в 2021 р. порівняно з 2020 р. зростає на 5659 грн.

Одним з найважливіших завдань підприємства за сучасних умов є підвищення ефективності використання основних фондів.

Розрахуємо показники та проаналізуємо їх результати, які найбільш широко розкриють характеристику діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» (табл. 2.2).

Таблиця 2.2.3

Аналіз показників ефективності використання виробничих фондів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021 р.

Показник	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
	2019	2020	2021	2020 / 2019	2021 / 2020	2020 / 2019	2021 / 2020
Середньорічна вартість основних фондів, тис. грн.	452756	474474	492198	21718	17724	4,8	3,74
Виручка від реалізації продукції тис. грн.	1234924	1498917	1543819	263993	44902	21,38	3
Чистий прибуток, тис. грн.	7822	188862	98876	181040	-89986	2314,5	-47,65
Фондовіддача, грн./од.ОЗ	1,854	2,115	2,108	0,261	-0,007	14,08	-0,33
Фондоозброєність,грн/працівника.	3508,3	4258,3	4385,8	750	127,5	21,38	2,99
Рентабельність основних фондів, %	0,012	0,325	0,163	0,313	-0,162	2608,3	-49,85

З отриманих результатів видно, що показник середньорічної вартості основних фондів поступово зростає: у 2020 р. порівняно з 2019 р. на 21718 тис. грн (4,8%), у 2021 р. порівняно з 2020 р. на 17724 тис. грн. (3,74%). Виручка від реалізації продукції також збільшується у 2020р. порівняно з 2019р. на 263993 тис. грн. (21,38%), у 2021 р. порівняно з 2020р. на 44902 тис. грн (3%). У значеннях показників фондоозброєності теж спостерігається поступове зростання. Чистий прибуток з 2019 р. до 2020 р. зріс на 181040 тис. грн. (2314,5%), а ось з 2020 р. до 2021 р. різко знизився на 89986 тис. грн. (47,65%).

У значеннях показників фондовіддачі та рентабельності основних фондів теж спостерігається до 2020р. зростання, а з 2020 р. до 2021 р. зниження.

На нашу думку, для того щоб підвищити ефективність використання основних засобів праці та підвищити рівень виробничої потужності на підприємстві, необхідно збільшити інтенсивність використання та навантаження основних фондів.

Аналіз основних засобів може проводитися по декількох напрямах, розробка яких в комплексі дозволяє дати оцінку структури, динаміки і ефективності використання основних засобів і довгострокових інвестицій. Розглянемо структуру та динаміку основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021 р.

Таблиця 2.2.4

Обсяг основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод»

Найменування основних засобів	Роки						Відхилення			
	2019		2020		2021		2019/2020		2020/2021	
	Тис. грн	%	Тис. Грн	%	Тис. грн	%	Тис. грн	%	Тис. грн	%
Виробничого призначення:	419175	87,6	434554	88,5	471097	91,6	15379	0,9	36543	3,1
будівлі та споруди	222722	46,5	212150	43,2	209127	40,7	-10572	-3,3	-3023	-2,5
машини та обладнання	187394	39,1	213778	43,5	253815	49,4	26384	4,4	40037	5,8

Продовження таблиці 2.2.4

Транспортні засоби	317	0,1	301	0,1	588	0,1	160	0,2	287	0,1
Земельні ділянки	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
інші	8742	1,8	8325	1,7	7567	1,5	-417	-0,1	-758	-0,2
Невиробничого призначення:	59541	12,4	56501	11,5	43066	8,4	-3040	-0,9	-13435	-3,1
будівлі та споруди	8261	1,7	7170	1,5	10298	2,0	-1091	-0,3	3128	0,5
машини та обладнання	37998	7,9	36186	7,4	24994	4,9	-1812	-0,6	-11192	-2,5
транспортні засоби	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
земельніділянки	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
інвестиційна нерухомість	10411	2,2	10411	2,1	7439	1,4	0	-0,1	-2972	-0,7
інші	2871	0,6	2734	0,6	336	0,1	-137	0	-2398	-0,5
Усього	478716	100	491055	100	514163	100	12339	0	23108	0

Терміни та умови користування основними засобами (з основними групами):

- Будинки та споруди - 20 років;
- Машини та обладнання - 8 років;
- Транспортнізасоби - 5 років;
- Інструменти, прилади та інвентар (меблі) - 4 роки;
- Іншіосновнізасоби - 12 років.

Проаналізувавши динаміку обсягів основних засобів, можна сказати, що загальний їх обсяг на підприємстві за 2019-2021рр. поступово зростає. В основному це відбулося за рахунок збільшення таких складових, як машини та обладнання виробничого призначення, вартість яких з 2019р. по 2020р. зросла на 26384 тис. грн. (4,4%), а з 2020р. по 2021р.- на 40037 тис. грн.,(5,8%).

Підсумовуючи отримані результати, можна сказати, що показники майнового потенціалу підприємства мають позитивну тенденцію до зростання. Коефіцієнт оновлення відображає зростання з 2019 р. по 2020 р. на 0,069, а з 2020 р. по 2021 р. на 0,053 і це говорить про те, що підприємство регулярно оновлює обладнання виробничого процесу. Коефіцієнт вибуття у

2020 р. порівняно з 2019 р. зменшився на 0,057, а з 2020 р. до 2021 р. зріс на 0,013 і це може означати, що на підприємстві контролюють стан основних засобів та новизну технологій взаємозалежать. Поряд з вартісними показниками широко використовуються і натуральні.

Таблиця 2.2.5.

Складові витрат за елементами ТДВ «Яготинський маслозавод»

№ п/п	Показники	2019	2020	2021	Відхилення 2020 до 2019		Відхилення 2021 до 2020	
					+/-	%	+/-	%
1	Матеріальні затрати, тис.грн	8475644	8569922	4486747	-3988897	-47,1	-4083175	-47,6
2	Витрати на оплату праці, тис.грн	2369256	2432023	1378749	-990507	-41,8	-1053274	-43,3
3	Відрахування на соціальні заходи	857524	875225	495925	-361599	-42,2	-379300	-43,3
5	Амортизація, тис.грн	893367	938546	559064	-334303	-37,4	-379482	-40,4
6	Інші операційні витрати, тис.грн	2245455	2344727	8704217	6458762	287,6	6359490	271,2
	Разом	14841246	15160443	15624702	783456	5,3	464259	3,1

Дослідивши показники динаміки елементів витрат у табл 2.2.4, можна зробити висновок, що протягом 2019-2020 років виробництво було матеріаломістке – величина матеріальних витрат була найбільшою серед елементів, а в 2020 році сума інших операційних витрат зросла майже втричі. Це вплинуло на зростання витрат протягом періоду, оскільки всі інші витрати мали тенденцію до зменшення.

Так, матеріальні витрати зменшилися порівняно з 2019 роком на 47,1%, в порівнянні з 2020 роком на 47,6%.

Теж саме спостерігалося з фондом заробітної плати і відрахувань на соціальні заходи - зменшення майже у 2 рази. Також зменшилася амортизація основних засобів, що свідчить про значне оновлення основних засобів. Можна зробити висновок про неоптимальне зростання витрат підприємства.

Отже, діяльність підприємства у 2020 році була прибутковою. Одночасно негативний вплив на формування прибутку справило зростання собівартості продукції, збільшення адміністративних витрат, витрат на збут, підвищення фінансових витрат.

Зростання інших операційних витрат показало значні резерви зі зростання прибутку. Резервами зростання прибутку є: зменшення інших операційних витрат, до яких можна віднести суму простроченої дебіторської заборгованості та сформованого резерву сумнівних боргів; втрати від знецінення запасів; нестачі й втрати від псування цінностей; визнані штрафи, пеня, неустойка.

Пріоритетними напрямами підвищення фінансової безпеки є удосконалення структури активів і пасивів підприємства, створення умов для розвитку підприємництва і підприємницької діяльності, створення сприятливого клімату для бізнесу та інвесторів.

Фінансово стійке підприємство практично не залежить від коливань ринкової кон'юнктури, воно менше ризикує опинитися на межі банкрутства, що збільшує його інвестиційну привабливість. Оцінка фінансового стану дає змогу інвесторам визначити фінансові можливості розвитку підприємства на майбутнє. Загальна величина загальновиробничих витрат, а також витрат на утримання та експлуатацію обладнання підприємства загалом є сумою відповідних витрат цехів основного виробництва; ці ж витрати допо-міжних цехів включаються в собівартість реалізованої продукції підпри-ємства через собівартість робіт, послуг, які виконуються допоміжними цехами для основного виробництва.

Витрати за статтями загальновиробничих витрат «Ремонт будівель, споруд, інвентаря», «Утримання апарату управління цеху», «Утриман-ня іншого цехового персоналу» і «Амортизація будівель, споруд, інвен-таря цеху» відносяться на рахунок № 91 «Загальновиробничі витрати» в кошторисно-нормалізованому порядку, виходячи з планового обсягу випуску продукції та норм витрат із відповідних статей, передбачених у річному плані.

У разі зміни обсягу продукції до норм витрат вносяться необхідні корективи з тим, щоб забезпечити погашення витрат. Якщо фактичні витрати перевищують суму, затверджену за кошторисом, ці відхилення списуються на собівартість продукції того періоду, в якому мало місце перевищення.

Якщо сума витрат на обслуговування виробництва за встанов-леними нормами перевищує фактичні витрати, то до собівартості продук-ції включаються фактичні витрати.

Контроль загальновиробничих витрат здійснюється в напрямі дотримання кошторису витрат та дотримання затверджених норм витрат лімітів споживання матеріалів, палива, енергії тощо.

РОЗДІЛ ІІІ. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ЗАГАЛЬНОВИОБНИЧИХ ВИТРАТ

3.1. Завдання та методи аудиту загальновиробничих витрат

Із складових виробничої собівартості загальновиробничі витрати включаються у собівартість своєрідним способом. Вони обліковуються на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати». Цей рахунок не використовується у торгівлі, але при виробництві продукції, виконанні робіт і наданні послуг він необхідний.

Мета аудиту — підтвердити достовірність формування, правильність розподілу та відображення в обліку загально виробничих витрат.

Завдання аудиту — встановити:

- повноту переліку витрат, що віднесені до загальновиробничих;
- дотримання принципу розподілу загальновиробничих витрат на постійні і змінні;
- обґрунтованість віднесення витрат до загальновиробничих;
- правильність і достовірність розподілу загальновиробничих витрат;
- правильність відображення загальновиробничих витрат в обліку.

У ході перевірки загальновиробничих витрат аудитору необхідно з’ясувати їх повноту формування відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» та Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджених Міністерством аграрної політики України від 18 травня 2001 р. № 132.

При перевірці правомірності віднесення до загально виробничих витрат аудитору слід керуватись визначеним їх переліком.

До складу загальновиробничих витрат у сільськогосподарських підприємствах входять:

- витрати на управління виробництвом (оплата праці, відрахування на соціальні заходи й медичне страхування та витрати на оплату службових відряджень апарату управління та фахівців галузей (цехів), дільниць, підрозділів тощо);
- амортизація необоротних активів загальновиробничого (цехового, дільничного, бригадного) призначення;
- витрати на утримання, експлуатацію та ремонт, страхування, операційну оренду основних засобів, інших необоротних активів загальновиробничого призначення;
- витрати на вдосконалення технології й організації виробництва (оплата праці, включаючи відрахування на соціальні заходи працівників, зайнятих удосконаленням технології та організації виробництва, поліпшенням якості продукції, підвищенням її надійності, довговічності, інших експлуатаційних характеристик у виробничому процесі, оплата послуг сторонніх організацій тощо);
- витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення та інше утримання загальних приміщень виробничого призначення;

- витрати на обслуговування виробничого процесу (оплата праці та інші витрати на здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт, послуг тощо);
- витрати на охорону праці, техніку безпеки і охорону навколишнього природного середовища;
- інші витрати (втрати від браку, оплата простоїв тощо);
- плата за оренду землі та майна виробничого призначення.

Аудитору слід врахувати, що в статті «Загальновиробничі витрати» відображуються бригадні, фермерські, цехові та загальновиробничі витрати. До бригадних, фермерських, цехових та загальновиробничих витрат відносяться витрати на оплату праці працівників апарату управління, орендна плата, амортизаційні відрахування і витрати на управління та поточний ремонт необоротних активів загального призначення — витрати на заходи з охорони праці та техніки безпеки, витрати на перевезення працівників до місця безпосередньої роботи, на утримання польових станів, інші витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням виробництва окремих підрозділів та галузей.

Загальновиробничі витрати, для обліку яких призначено рахунок 91 «Загальновиробничі витрати», включаються в собівартість принципово по-іншому. Одним із методів розподілу цих витрат може бути таким.

Бригадні, фермерські, цехові та загальновиробничі витрати рослинництва, тваринництва та промислових виробництв розподіляються між об'єктами планування і обліку пропорційно до загальної суми витрат, за винятком вартості насіння, кормів, сировини, матеріалів та напівфабрикатів і відносяться на собівартість тільки тієї продукції, яка виробляється в даній бригаді, фермі, цеху чи у відповідній галузі.

Якщо сільськогосподарське підприємство має великий структурний підрозділ з переробки продукції, то розподіл загальновиробничих витрат може здійснюватися з урахуванням нормальної виробничої потужності.

Аудитор з’ясовує правильність здійснення щомісячного розподілу загальновиробничих витрат з кредиту рахунку 91 між рахунками 90 «Собівартість реалізації» і рахунком 23 «Виробництво». Така перевірка є особливо важливою, оскільки до собівартості готової продукції можуть входити не всі загальновиробничі витрати, а тільки частина їх залежно від співвідношення фактичного випуску продукції та нормальної виробничої потужності.

Порядок розподілу загальновиробничих витрат встановлений П(С)БО 16 «Витрати». Аудитор має зафіксувати дотримання такого порядку:

Якщо фактичні обсяги виробництва досягли або перевищили очікуваний середній рівень виробництва, то вони списуються на рахунок 23 «Виробництво» бухгалтерським записом:

Д-т 23 «Виробництво»

К-т 91 «Загальновиробничі витрати»;

Після цього включаються в собівартість готової продукції в міру її виготовлення, що обліковується на рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»:

Д-т 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»

К-т 23 «Виробництво»;

і, нарешті, при реалізації готової продукції вона буде списуватися за собівартістю бухгалтерським записом:

Д-т 90 «Собівартість реалізації»

К-т 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва».

Якщо фактичні обсяги виробництва не досягли очікуваного середнього рівня виробництва, то в собівартість готової продукції (дебет рахунку 23 «Виробництво» та ін.), що обліковується на балансі, потрапить тільки частина загальновиробничих витрат.

Що стосується не включених у готову продукцію загальновиробничих витрат, то вони мають списуватися на рахунок 90 відразу, тобто в період виникнення таких витрат, бухгалтерським записом:

Д-т 90 «Собівартість реалізації»

К-т 91 «Загальновиробничі витрати».

Наприклад, якщо фактичний обсяг виробництва становить 80 % від нормальної виробничої потужності, то на рахунок 23 «Виробництво» буде віднесено тільки 80 % заробітної плати директора, а інші 20 % будуть включені в собівартість реалізованої продукції в рядку 040 форми № 2 в тому звітному періоді, коли ця заробітна плата нарахована. Отже, готова продукція, що відображується в активах балансу за собівартістю, не буде піддана невиправданим, з економічного погляду, коливанням.

Аудитору слід врахувати, що загальновиробничі витрати у сільськогосподарських підприємствах не поділяють на змінні і постійні, коли вони мають незначні за розміром переробні підприємства. За великого розміру переробних підприємств загальновиробничі витрати поділяють на змінні і постійні.

До змінних загальновиробничих витрат відносять витрати на обслуговування та управління виробництвом (цехами, участками), які змінюються прямо або майже прямо до змін обсягів діяльності.

Змінні загальновиробничі витрати повністю включаються до складу виробничої собівартості продукції в періоді їх виникнення, тобто списуються на дебет рахунку 23 «Виробництво» і розподілу не підлягають.

До постійних загальновиробничих витрат відносять витрати на обслуговування та управління виробництвом, які залишаються незмінними (або майже незмінними) при змінах обсягу діяльності. Постійні загальновиробничі витрати розподіляються на кожний об’єкт витрат з використанням бази розподілу (часу діяльності, заробітної плати, обсягу діяльності, прямих витрат, тощо) при нормальній потужності. Постійні загальновиробничі витрати включаються до складу виробничої собівартості продукції в повному обсязі тільки в тому випадку, коли фактичний обсяг виробництва дорівнює або перевищує так звану нормальну потужність, величина якої визначається підприємством самостійно та відображується в

його обліковій політиці. В даному випадку постійні загальновиробничі витрати списуються з кредиту рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» в дебет рахунку 23 «Виробництво» у повній сумі.

У разі, якщо фактичний обсяг виробництва не досягає очікуваного середнього рівня виробництва, до складу виробничої собівартості продукції включається лише частина постійних загальновиробничих витрат. Частину таких витрат, що залишилася, називають нерозподіленою, визнають витратами в періоді їх виникнення і включають до складу собівартості реалізованої продукції, тобто списують у дебет рахунку 90 «Собівартість реалізації».

Нормальна потужність — це очікуваний середній обсяг діяльності, який може бути досягнутим за умов звичайної діяльності підприємства протягом кількох років або операційних циклів з урахуванням запланованого обслуговування виробництва.

Аудитор має встановити правильність відображення в бухгалтерському обліку загальновиробничих витрат. Основні господарські операції, пов’язані з загальновиробничими витратами, відображуються бухгалтерськими записами наведеними в таблиці 3.1.1

Таблиця 3.1.1.

Відображення в обліку загальновиробничих витрат підприємства

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Списано матеріальні витрати, що відносяться до виробничих накладних	91	20 22 63
2	Нараховано зп працівникам апарату управління участками, іншому загальновиробничому персоналу	91	661

Продовження таблиці 3.1.1

3	Нараховано відрахування на соц. Заходи на фонд оплати праці працівникам апарату управління дільницями	91	65
4	Нараховано знос(амортизацію) необоротних активів загальновиробничого призначення	91	13

3.2. Порядок проведення аудиту загальновиробничих витрат

Метою організації аудиту витрат і собівартості продукції є забезпечення складання аудитором висновку про те, чи відповідає інформація, відображена у фінансовій звітності щодо витрат і собівартості реалізованої продукції, в усіх суттєвих аспектах нормативним документам, які регламентують порядок обліку, підготовки і подання фінансових звітів [8].

При проведенні аудиту загальновиробничих витрат вивчаються процеси і явища, відображені документально і пов'язані з виробничою діяльністю суб'єкта господарювання. Предметна область дослідження включає інформацію, за допомогою якої аудитор відтворює ланцюг взаємопов'язаних фактів виробничої діяльності. Дослідження не обмежується вивченням бухгалтерських документів, оскільки рамки відображення господарських операцій значно ширші.

До зовнішніх джерел аудиту загальновиробничих витрат відносяться :

- Закон України”Про бухгалтерський облік та фінансову звітність” від 16 липня 1999 року, № 996;

- Закон України "Про аудиторську діяльність" від 22.04.03 №3125;

- Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств”, від 22 травня 1997 року № 283;

- Закон України ” Про податок на додану вартість”, від 3 квітня 1997 р. № 168.

- Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №2 ”Баланс”. Характеризує оцінку (фактичну собівартість) згідно якой відображується незавершене виробництво в балансі.

- Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №3 ”Звіт про фінансові результати”. Характеризує порядок визначення та відображення результату від операційной діяльності (формування виробничої собівартості продукції та її реалізації) виробничих підприємств, у тому числі в фінансовой звітності.

- Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16”Витрати”. Закріплює порядок визначення загальновиробничих витрат і методику їх визначення та оцінки.

- План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 №291. Визначає, на яких рахунках узагальнюється інформація про загальновиробничі витрати.[9]

Застосовується при організації бухгалтерської обробки облікової інформації та її відображення у поточному та підсумковому обліку, є основою побудові робочого плану рахунків з обліку витрат . Згідно цього документа, облік загальновиробничих витрат здійснюється на рахунку 91 "Загальновиробничі витрати" . Рахунок 91 - активний, витратний, збірно-розподільчий, призначений для обліку господарських процесів.

По дебету рахунку 91 "Загальновиробничі витрати" відображається сума визнаних витрат, по кредиту - щомісячне з відповідним розподілом списання на рахунки 23 "Виробництво" та 90 "Собівартість реалізації".

- Інструкція по використанню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затв. наказом МФУ від 30.11.99 №291;

- Методичні рекомендації із формування собівартості продукції (робіт, послуг) згідно до Наказу Державного комітету промислової політики України від 02.02.01 №47 (застосовуються при організації

обліку витрат, їх визначення, контролю та віднесенню до складу собівартості готової продукції).

Внутрішні джерела інформації аудиту загальновиробничих витрат на ТДВ «Яготинський маслозавод» :

а) первинні документи: лімітні картки, відомості, накладні, акти, матеріальні вимоги на відпуск матеріальних цінностей для виробничої діяльності структурним підрозділам підприємства; розрахунково-платіжні відомості з оплати праці працівників, авансові звіти підзвітних осіб, рахунки-фактури, акти про одержані послуги від інших підприємств і т. п.;

б) облікові реєстри з аналітичного та поточного синтетичного бухгалтерського обліку (картки аналітичного обліку в розрізі об'єктів витрат, групувальні відомості за видами витрат, журнал № 5, Головна книга за рахунками 23, 90, 91 та ін.);

в) нормативні, планові калькуляції розрахунки до них ;

г) дані податкового обліку.

За даними ТДВ «Яготинський маслозавод» аудит загальновиробничих витрат буде мати такий предмет та процедури перевірки.

Предмет перевірки:

· правильність здійснення загальновиробничих витрат і відображення їх в повному об'ємі відповідно до облікової політики;

· правильність визначення сумі загальновиробничих витрат та їх списання на собівартість продукції та реалізації.

Аудиторські процедури:

Загальні процедури:

1) отримання в ході усної бесіди з персоналом клієнта відомостей про організацію обліку загальновиробничих витрат на підприємстві:

· методи обліку загальновиробничих витрат;

· рахунки бухгалтерського обліку і порядок віднесення на них загальновиробничих витрат;

· порядок обліку і списання загальновиробничих витрат;

· облікові регістри з відображення загальновиробничих витрат;

· розподіл обов'язків між співробітниками бухгалтерії, що «ведуть» витратні рахунки;

· процедури контролю в циклі загальновиробничих витрат;

· основні статті загальновиробничих витрат (тобто мають найбільшу питому вагу в загальному об'ємі витрат);

2) отримання облікових регістрів, які містять записи за кожною господарській операції; перевірка правильності визначення підсумків і перенесення даних в Головну книгу;

3) вибірка загальновиробничих витрат, понесених в періоді, з включенням в неї великих сум, виражених в гривнах і валюті, незвичайних операцій і деякої частини дрібних сум. Виконання дій, приведених нижче, стосовно операцій, що увійшли до вибірки;

4) порівняння вказаних в обліковому регістрі сум і місяця, до якого вони відносяться, з первинними документами - рахунками, договорами, банківськими випискаами, товарно-транспортними накладними та ін.

Перевірка наявності у документах всіх необхідних реквізитів: найменування документа, дата складання, найменування організації, від імені якої складений документ, зміст господарської операції, її вимірники в натуральному і грошовому виразі, найменування посадовців та їх особисті підписи;

5) перевірка віднесення загальновиробничих витрат до того періоду, в якому вони реально понесені (тобто до періоду, до якого відноситься пов'язана з ними діяльність), шляхом порівняння даних первинних документів з бухгалтерськими записами;

6) перевірка віднесення загальновиробничих витрат на відповідні рахунки;

7) перевірка санкціонування всіх загальновиробничих витрат шляхом ознайомлення з внутрішніми документами організації за підписом генерального директора, фінансового директора або інших уповноважених

співробітників, регламентуючими політику організації за твердженням витрат;

8) вивчення результатів перерахованих процедур на предмет відповідності ведення обліку клієнтом встановленим методикам.

Детальні тести зі складу загальновиробничих витрат:

1) перевірка при здійсненні організацією декількох видів діяльності, випуску продукції декількох видів, наявності роздільного обліку загальновиробничих витрат, а також відповідності загальновиробничих витрат конкретному виду діяльності;

2) перевірка акуратності запису (наявність випадкових арифметичних і інших помилок);

3) перевірка незвичайних операцій, проводок з нестандартною кореспонденцією рахунків;

4) перевірка документального обгрунтовування загальновиробничих витрат;

5) перевірка правильної оцінки та відображення у звітності загальновиробничих витрат (ф.2 та примітки до фінансової звітності)

6) перевірка правильності і обгрунтованості включення до загальновиробничих витрат;

7) перевірка правильності визначення та обліку загальновиробничих витрат;

8) перевірка порядку визначення та списання загальновиробничих витрат , відповідність методу, вибраному в обліковій політиці, послідовність його вживання.

Результати перевірки загальновиробничих витрат оформлюють у робочих документах

ВИСНОВКИ

Витрати підприємства є одним із найважливіших і одним із трудомістких об’єктів обліку, контролю, аналізу. Від правильності їх визначення залежить точність розрахунку фінансового результату діяльності підприємства. Перехід підприємства на нову систему обліку, яка визначена Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність», Національні положення (Стандарти) Бухгалтерського обліку, новий План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємства і організацій вимагає певних змін у методиці організації обліку витрат. Одним із принципів ведення бухгалтерського обліку в нових умовах є обачність. У зв’язку із цим слід уникати заниження витрат. Це означає, що витрати потрібно відображати в обліку відразу ж після отримання відомостей про імовірність їх виникнення. Цього принципу потрібно дотримуватися при відображенні загальновиробничих витрат, які є об’єктами дослідження даної роботи. В результаті проведених досліджень по обліку, аналізу і аудиту загальновиробничих витрат зроблені такі висновки і пропозиції:

вивчивши загальну класифікацію витрат можна сказати, що загальновиробничі витрати є витратами звичайної діяльності, накладними в

залежності від економічної ролі в процесі виробництва, комплексними за своїм складом: непрямими в залежності, від способу включення в собівартість продукції (в управлінському обліку при визначенні повної собівартості продукції); за доцільністю, загально виробничі витрати в основному є продуктивними витратами.

Загальновиробничі витрати в більшій своїй величині (змінні і розподілені постійні) списуються на собівартість реалізованої продукції, тобто на витрати діяльності одночасно із визнанням доходу від реалізації. За місцем виникнення загальновиробничі витрати є витратами конкретного цеху чи одного виробничого підрозділу. Що до можливості впливу менеджера на

величину загальновиробничих витрат, то це залежить від ефективності управління витратами на конкретному підприємстві. Однак, на нашу думку є багато можливостей контролю за загальновиробничими витратами .

В складі загальновиробничих витрат відображаються витрати. пов’язані з організацією і управлінням виробництвом у виробничих підрозділах, а також витрати, пов’язані з утриманням і експлуатацією устаткування і транспортних засобів внутрівиробничого призначення. Таке об’єднання названих витрат, на нашу думку пояснюється єдиною причиною що ці витрати є накладними з виробничими витратами одного і того ж виробничого підрозділу Загальновиробничі витрат поділяються на постійні і змінні. Такий поділ витрат має важливе значення як для правильного списання і розподілу цих витрат між окремими видами об’єктів обліку витрат, так і для контролю за накладними витратами.

Всі витрати операційної діяльності, в тому числі загальновиробничі, формуються в розрізі економічних елементів і статей витрат. Елементи витрат наводяться в П(С)БО 16 «Витрати», а перелік статей витрат може встановлюватись підприємством самостійно. На нашу думку, у фінансовому обліку ці витрати можна відображати за статтями, які вказані в П(С)БО 16 «Витрати». В управлінському обліку вказані статі доцільно деталізувати Відповідно до законодавства підприємство має право обирати один між 3 способами обліку витрат діяльності : з використанням 8-го класу рахунків «Витрати за елементами»; з використанням 9-го класу рахунків «Витрати діяльності»; з одночасним використанням 8-го і 9-го класу рахунків. Загальна схема обліку витрат без застосування рахунків класу 8 є значно простішою, а щодо інформації про витрати в розрізі економічних елементів, то її можна одержати в позасистемному порядку із облікових регістрів (журнал 5,5А). Використання рахунків класу 8 робить цей облік більш трудомістким і незручним.

Облік загальновиробничих витрат ведеться по кожному виробничому підрозділу. Аналіз регістрів бухгалтерського обліку журнально-ордерної

форми, які затверджені наказом Міністерства Фінансів України від 29.12.2000 р. показав, що для аналітичного обліку загальновиробничих витрат в розрізі виробничих підрозділів такий регістр не передбачений. Тому нами пропонуються для цих цілей використовувати відомість №12. «Затрати цехів» «Старої» журнально-ордерної форми обліку, змінивши її нумерацію у відповідності до номер журналу (наприклад, відомість 5.2).

Особливістю обліку загальновиробничих витрат є те, що вони списуються на собівартість виробничої продукції в частині змінних і розподілених постійних, і на собівартість реалізованої продукції у частині нерозподілених постійних витрат Тому вони не мають відображення у формах фінансової звітності.

Основним завданням управлінського обліку загальновиробничих витрат є правильне їх відображення за місцями виникнення і економічно обґрунтований розподіл і віднесення на собівартість окремих видів продукції. Від виконання цих завдань залежить коректність контролю за формуванням цих витрат і правильність розрахунку повної собівартості продукції, що мас важливе заточення для ціноутворення.

Загальновиробничі витрати є одними із видів витрат діяльності підприємства і їх облік повинен повністю відповідати загальній схемі побудови обліку. Вивчення плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій, а також Інструкції, щодо його користування, затверджених Міністерством фінансів України від 30 листопада 1999 р. дає можливість зробити висновок, що загальна схема обліку діяльності підприємства виглядає таким чином : з однієї сторони відображаються всі витрати підприємства за видами діяльності, з другої – доходи підприємства за видами діяльності. Як витрати, так і доходи списуються на фінансовий результат діяльності, тобто різниця між ними становить валовий фінансовий результат (прибуток або збиток). За цією схемою повинні відображатися всі господарські операції. Однак методика обліку формування окремих витрат, в тому числі

загальновиробничих , що передбачена П(С)БО 16 «Витрати» не відповідає цій схемі. Зокрема, це відноситься до обліку операцій по списанню нестач незавершеного виробництва, матеріальних цінностей. Враховуючи загальну схему обліку діяльності підприємства вважаємо за доцільним нестачі незавершеного виробництва і матеріальних цінностей виявлені у виробничих підрозділах і на загальнозаводських складах відображати як інші витрати операційної діяльності виключивши їх зі складу загальновиробничих витрат, а суми заміщень за ці нестачі включати до складу іншого операційного доходу. Операційний контроль витрат від нестач і псувань товарно-матеріальних цінностей за причинами і винуватцями пропонується вести у спеціальний відомості, яка за будовою може бути подібною до відомості 14 за старою журнально-ордерною формою обліку. Не зовсім правильною, на наш погляд, є методика розподілу постійних загальновиробничих витрат, а саме вона аналогічна методиці розподілу змінних витрат. Нами пропонується слідуюча методика списання і розподілу постійних загальновиробничих витрат: на витрати виробництва (рахунок 23 «Виробництво») списується фактична сума постійних загальновиробничих витрат в межах планової величини, а перевищення фактичної суми над плановою відноситься на собівартість реалізованої продукції (рахунок 90 «Собівартість реалізації»). Між окремими об’єктами обліку витрат (видами продукції, робіт і послуг) списані постійні загальновиробничі витрати розподіляються пропорційно до встановленої бази розподілу (годин праці, заробітної плати, обсягу діяльності, прямих витрат тощо) при нормальній потужності.

Для врегулювання обліку загальновиробничих витрат, на нашу думку, важливе практичне значення має уточнення їх складу. Для цього повинна бути розроблена і затверджена у централізованому порядку Інструкція по обліку витрат, в якій би деталізувалася кожна стаття витрат, подібно, як це мало місце в Типовому положення з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості. Аудит загальновиробничих витрат починається із побудови методичної моделі

аудиту, і проводиться згідно з типовою програмою аудиту загальновиробничих витрат. Зроблені висновки і пропозиції ще раз доказують, що об’єкт дослідження є складним і потребує постійного вивчення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/Фінансовий_стан_підприємства
2. НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73.
3. https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0047564-01#Text
4. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text
5. http://proaudit.com.ua/standart/p-s-bo-16-vitrati.phtml
6. http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T102755.html
7. Типове положення з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості затверджене Постановою кабінету міністрів України від 26 квітня 1996 р. № 473.
8. https://zakon.help/article/viznannya-ta-klasifikaciya-osnovnih-zasobiv/
9. https://uk.wikipedia.org/wiki/Яготинський_маслозавод
10. https://milkalliance.com.ua/company/enterprises/yagotinskij-maslozavod/
11. https://www.smida.gov.ua/db/feed/showform/bus_text/8219
12. с.408 Кулаковська Л.П.,Піча Ю.В., Організація і методика аудиту: навч.посіб.-К.:Каравела,2004.-568 с.
13. Іванова Н.А. Організація і методика аудиту: навч. посіб. / Н.А. Іванова, О.В. Ролінський - К.: ЦУЛ, 2008.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2019 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	0	0	0
первісна вартість	1001	0	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0
Основні засоби:	1010	216956	288984	0
первісна вартість	1011	389792	497008	0
Знос	1012	172836	208024	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
Знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	77225	77225	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	**294181**	**366209**	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	122105	111350	0
Виробничі запаси	1101	51510	70728	0
Незавершене виробництво	1102	4279	6042	0
Готова продукція	1103	64448	30856	0
Товари	1104	1868	3724	0
Поточні біологічні активи		0	0	0
Депозити перестрахування		0	0	0
Векселі одержані		0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	285378	315882	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8154	8745	0
з бюджетом	1135	24	37	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0		0
з нарахованих доходів	1140	0		0
із внутрішніх розрахунків	1145	233296	380464	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	418	913	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	13430	33152	0
Готівка	1166	14	23	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	884	187	0
Інші оборотні активи	1190	3087	1011	0
Усього за розділом II	1195	**666776**	**851741**	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	**0**	**0**	0
Баланс	1300	**960957**	**1217950**	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	397186	450918	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	**400983**	**454715**	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	201670	163493	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Усього за розділом II	1595	**201670**	**163493**	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	75964	154819	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0		0
за товари, роботи, послуги	1615	116092	155939	0
за розрахунками з бюджетом	1620	11153	13066	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	8733	9087	0
за розрахунками зі страхування	1625	841	1266	0
за розрахунками з оплати праці	1630	2918	4645	0
за розрахунками з учасниками	1640	594	1789	0
із внутрішніх розрахунків	1645	124334	215919	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	5976	9567	0
Інші поточні зобов'язання	1690	20432	42732	0
Усього за розділом III	1695	**358304**	**599742**	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	**0**	**0**	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	**0**	**0**	0
Баланс	1900	**960957**	**1217950**	0

ДОДАТОК Б

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2019 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3201672	2706103
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2342351)	(2052854)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	859321	653249
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	5034	3220
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(26531)	(22668)
Витрати на збут	2150	(446501)	(363425)
Інші операційні витрати	2180	(23454)	(10940)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	367869	259436
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	5477	3382
Інші доходи	2240	116	619
Фінансові витрати	2250	(62482)	(62046)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(1421)	(688)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	309559	200703
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	55827	36180
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	253732	164523
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	253732	164523

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1944364	1763122
Витрати на оплату праці	2505	109285	74980
Відрахування на соціальні заходи	2510	23122	16408
Амортизація	2515	37373	27668
Інші операційні витрати	2520	417386	343904
Разом	2550	2531530	2226082
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

ДОДАТОК В

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2020 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	0	0	0
первісна вартість	1001	0	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0
Основні засоби:	1010	288984	299742	0
первісна вартість	1011	497008	555394	0
Знос	1012	208024	255652	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
Знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	77225	77225	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	115	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	23633	0
Усього за розділом I	1095	**366209**	**400715**	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	111350	106923	0
Виробничі запаси	1101	70728	68487	0
Незавершене виробництво	1102	6042	4990	0
Готова продукція	1103	30856	30989	0
Товари	1104	3724	2457	0
Поточні біологічні активи		0		0
Депозити перестрахування		0		0
Векселі одержані		0		0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	315882	414886	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8745	8394	0
з бюджетом	1135	37	13105	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0		0
з нарахованих доходів	1140	0		0
із внутрішніх розрахунків	1145	380464	386072	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	913	7416	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	33152	19270	0
Готівка	1166	23	19	0
Рахунки в банках	1167	0	19251	0
Витрати майбутніх періодів	1170	187	197	0
Інші оборотні активи	1190	1011	130	0
Усього за розділом II	1195	**851741**	**956393**	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	**0**	**0**	0
Баланс	1300	**1217950**	**1357108**	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	450918	524553	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	**454715**	**528350**	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	163493	219143	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Усього за розділом II	1595	**163493**	**219143**	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	154819	129238	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	6225	0
за товари, роботи, послуги	1615	155939	172321	0
за розрахунками з бюджетом	1620	13066	14344	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	9087	2807	0
за розрахунками зі страхування	1625	1266	1486	0
за розрахунками з оплати праці	1630	4645	5293	0
за розрахунками з учасниками	1640	1789	2988	0
із внутрішніх розрахунків	1645	215919	208694	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	9567	14599	0
Інші поточні зобов'язання	1690	42732	54427	0
Усього за розділом III	1695	**599742**	**609615**	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	**0**	**0**	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	**0**	**0**	0
Баланс	1900	**1217950**	**1357108**	0

ДОДАТОК Г

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2020 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3495741	3201672
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2566752)	(2342351)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	928989	859321
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	5869	5034
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(33139)	(26531)
Витрати на збут	2150	(581379)	(446501)
Інші операційні витрати	2180	(22961)	(23454)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	297379	367869
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	3503	5477
Інші доходи	2240	19	116
Фінансові витрати	2250	(79520)	(62482)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(3)	(1421)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	221378	309559
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	36637	55827
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	184741	253732
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	184741	253732

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	2068674	1944364
Витрати на оплату праці	2505	147942	109285
Відрахування на соціальні заходи	2510	29646	23122
Амортизація	2515	56513	37373
Інші операційні витрати	2520	545613	417386
Разом	2550	2848388	2531530

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

ДОДАТОК Д

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2021 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	0	0	0
первісна вартість	1001	0	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0
Основні засоби:	1010	299742	449 730	0
первісна вартість	1011	555394	745 525	0
Знос	1012	(255652)	(295 795)	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
Знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	77225	52 495	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	115	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	23633	19 734	0
Усього за розділом I	1095	**400715**	**521 959**	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	106923	166 210	0
Виробничі запаси	1101	68487	80 177	0
Незавершене виробництво	1102	4990	5 528	0
Готова продукція	1103	30989	75 317	0
Товари	1104	2457	5 188	0
Поточні біологічні активи		0		0
Депозити перестрахування		0		0
Векселі одержані		0		0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	414886	443 374	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8394	7 737	0
з бюджетом	1135	13105	912	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	19	0
із внутрішніх розрахунків	1145	386072	389 781	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7416	7 765	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	19270	10 217	0
Готівка	1166	19	2	0
Рахунки в банках	1167	19251	10 215	0
Витрати майбутніх періодів	1170	197	249	0
Інші оборотні активи	1190	130	1 182	0
Усього за розділом II	1195	**956393**	**1 027 446**	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	**0**	**0**	0
Баланс	1300	**1357108**	**1 549 405**	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	1 528	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	524553	587 459	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	**528350**	**592 784**	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	219143	201 451	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Усього за розділом II	1595	**219143**	**201 451**	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	129238	216 608	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	6225	8 185	0
за товари, роботи, послуги	1615	172321	201 194	0
за розрахунками з бюджетом	1620	14344	4 840	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	2807	499	0
за розрахунками зі страхування	1625	1486	1 794	0
за розрахунками з оплати праці	1630	5293	6 461	0
за одержаними авансами	1635	0	25	
за розрахунками з учасниками	1640	2988	1 790	0
із внутрішніх розрахунків	1645	208694	290 562	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	14599	17 938	0
Інші поточні зобов'язання	1690	54427	5 773	0
Усього за розділом III	1695	**609615**	**755 170**	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	**0**	**0**	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	**0**	0	0
Баланс	1900	**1357108**	1 549 405	0

ДОДАТОК Е

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2021 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 166 323	3 160 485
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 657 868)	(2 566 752)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	508 455	593 733
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	3 332	5869
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(33 076)	(33139)
Витрати на збут	2150	(239 378)	(246 123)
Інші операційні витрати	2180	(15 995)	(22961)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	223 338	297379
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2 539	3503
Інші доходи	2240	24 903	19
Фінансові витрати	2250	(72 302)	(79520)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(24 739)	(3)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	153 739	221378
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	24 192	36637
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	129 547	184741
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	129 547	184741

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	3 111 347	2068674
Витрати на оплату праці	2505	163 734	147942
Відрахування на соціальні заходи	2510	35 183	29646
Амортизація	2515	62 277	56513
Інші операційні витрати	2520	641 210	545613
Разом	2550	4 013 751	2848388

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0